

Īpašais ziņojums

Profesionālo kvalifikāciju atzīšana Eiropas Savienībā

būtisks, bet maz un nekonsekventi izmantots
mehānisms

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Saturs

	Punkts
Kopsavilkums	I–VI
Ievads	01–17
Darba ņēmēju brīva pārvietošanās, pakalpojumu sniegšanas brīvība un brīvība veikt uzņēmējdarbību	01–02
Profesionālo kvalifikāciju atzīšana	03–14
Atbildības sadalījums	15–17
Revīzijas tvērums un pieeja	18–25
Apsvērumi	26–102
Reglamentēto profesiju skaits Eiropas Savienībā joprojām ir liels, savukārt ES profesionālo kvalifikāciju atzīšanas sistēmas ir maz izmantotas	26–37
Komisijas darbībām, kuru mērķis ir mudināt dalībvalstis samazināt reglamentēto profesiju skaitu, nav rezultātu	28–35
Saskaņā ar aplēsēm ES profesionālo kvalifikāciju atzīšanas sistēma tiek izmantota aptuveni 6 % ES mobilitātes gadījumu	36–37
Direktīvas par profesionālajām kvalifikācijām piemērošanā joprojām ir trūkumi	38–64
Nav elektronisku procedūru	38–41
Maksa par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu starp dalībvalstīm ievērojami atšķiras, un tam trūkst pamatojuma	42–46
Dažkārt pieprasītie dokumenti pārsniedz prasības	47–48
Kompensācijas pasākumi joprojām ir nesamērīgi	49–52
Attiecībā uz pagaidu mobilitāti iepriekšējo pārbažu piemērošana dalībvalstīs ir atšķirīga	53–57
Dalībvalstis nespēj izsekot atzīšanas procedūras ilgumam	58–64

Ar pārskatīto direktīvu ieviestie atzišanas veicināšanas elementi netiek plaši izmantoti	65–86
Nevienādabīgi Eiropas profesionālās kartes izmantošanas rezultāti	65–68
Daļēja piekļuve tiek izmantota mazāk nekā 1 % no visiem izdotajiem lēmumiem	69–70
Kopējie apmācības principi pašlaik attiecas tikai uz slēpošanas instruktoriem	71–74
Iekšējā tirgus informācijas sistēma atvieglo sadarbību starp dalībvalstīm un Komisiju	75–86
Komisijas veiktā datu un ziņojumu pēcpārbaude ir vāja	87–95
Komisija nepietiekami pārbaudīja Reglamentēto profesiju datubāzē iekļautos datus un ziņojumus, ko dalībvalstis iesniedza katru otro gadu	87–93
Komisija ir risinājusi transponēšanas jautājumus, izmantojot pārkāpuma procedūras, bet dalībvalstis vēl nav veikušas visus direktīvas pilnīgai piemērošanai nepieciešamos korektīvos pasākumus	94–95
Informācija, ko Komisija un dalībvalstis sniedz pilsoņiem, ir pieejama, bet nav konsekventa	96–102
Visas apmeklētās dalībvalstis kopš 2019. gada ir uzlabojušas informācijas pieejamību pilsoņiem	98–99
PKA informācija, kas iedzīvotājiem sniegta Komisijas un dalībvalstu tīmekļvietnēs, ne vienmēr ir konsekventa un uzticama	100–102
Secinājumi un ieteikumi	103–111
Pielikumi	
I pielikums. Organizācijas, kuras dalībvalstīs apmeklējām un kuru pārstāvjus iztaujājām	
II pielikums. Atsaucības līmenis pa dalībvalstīm	
III pielikums. PKA galvenie dalībnieki	
IV pielikums. Dažādi kompetento iestāžu lēmumu veidi	
V pielikums. Problēmas, ko Komisija konstatēja dalībvalstīs	
Saīsinājumi	
Komisijas atbildes	
Laika grafiks	
Revīzijas darba grupa	

Kopsavilkums

I Līgums par Eiropas Savienības darbību garantē ES pilsoņiem tiesības brīvi pārvietoties profesionālos nolūkos un veikt uzņēmējdarbību citā dalībvalstī. Tomēr viņi var saskarties ar šķēršļiem darbaspēka mobilitātei, piemēram, ar grūtībām panākt savu profesionālo kvalifikāciju atzīšanu, īpaši tad, ja dalībvalstis reglamentē piekļuvi konkrētām profesijām.

II Eiropas Savienība 2005. gadā pieņēma direktīvu par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu. Direktīvas mērķis ir novērst to, ka dalībvalstis izvirza pārmērīgus nosacījumus kādas ES dalībvalsts pilsoņiem, kuri vēlas strādāt reglamentētā profesijā citā dalībvalstī. Profesionālo kvalifikāciju regulējums ir paredzēts arī tam, lai garantētu, ka jebkurā dalībvalstī sniegtie pakalpojumi atbilst vieniem un tiem pašiem “sabiedrības veselības un drošības” standartiem. Šī direktīva tika atjaunināta 2013. gadā, un tā bija jātransponē valsts tiesību aktos līdz 2016. gadam.

III Mēs pārbaudījām, cik efektīvi Komisija nodrošināja reglamentētās profesijās strādājošo ES pilsoņu tiesības brīvi pārvietoties starp dalībvalstīm profesionālos nolūkos vai sākt uzņēmējdarbību. Mēs pārbaudījām, vai Komisija sekmīgi mudināja dalībvalstis samazināt reglamentēto profesiju skaitu un cik lielā mērā pilsoņi izmantoja izveidotās sistēmas. Mēs arī pārbaudījām, vai dalībvalstis efektīvi piemēroja savas sistēmas, un novērtējām pārskatītajā direktīvā ieviesto jauno elementu lietderību. Visbeidzot, mēs pārbaudījām, vai Komisija efektīvi koordinēja un uzraudzīja dalībvalstu sniegtos datus un vai pilsoņiem bija nodrošināta viegli pieejama, pilnīga un konsekventa informācija.

IV Mēs ceram, ka mūsu revīzija palīdzēs novērtēt, kā direktīva ir tikusi piemērota pilsoņu labā, un izgaismos jomas, kurās koordinācija un uzraudzība ir uzlabojama.

V Kopumā mēs secinām, ka profesionālo kvalifikāciju atzīšana Eiropas Savienībā ir būtisks, bet maz un nekonsekventi izmantots mehānisms. Palāta izdarīja šādus konstatējumus.

- Dalībvalstis joprojām reglamentē daudzas profesijas, un mūsu aprēķini liecina, ka profesionālās kvalifikācijas atzīšanas sistēmas izmanto aptuveni 6 % pilsoņu, kas pārceļas uz citu dalībvalsti. Uz ES darbaspēka mobilitātes lielāko daļu profesionālo kvalifikāciju atzīšana neattiecas.
- Direktīvas piemērošanai dalībvalstīs piemīt trūkumi. Tie tieši ietekmē pilsoņus, kuri vēlas strādāt reglamentētā profesijā citā dalībvalstī. Starp trūkumiem ir tas, ka nav elektronisko procedūru un atšķiras dalībvalstu iekasētās maksas par atzīšanu. Dažas iestādes pieprasa vairāk dokumentu un veic vairāk pārbaūžu, nekā paredzēts direktīvā, tādējādi lemšana par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu prasa ilgāku laiku nekā direktīvā noteiktais maksimālais termiņš.
- Iedzīvotāji un iestādes plaši neizmantoja jaunus pasākumus, kas 2013. gadā tika ieviesti ar pārskatīto direktīvu, piemēram, Eiropas profesionālo karti, daļēju piekļuvi profesijai vai kopīgus apmācības principus. Iekšējā tirgus informācijas sistēmas obligāta izmantošana automātiski atzītu kvalifikāciju paziņošanai iezīmēja pozitīvas izmaiņas un uzlaboja informācijas apmaiņu starp dažādu dalībvalstu kompetentajām iestādēm. Tomēr kopumā jaunajiem pasākumiem praksē bija maza pievienotā vērtība.
- Kompetentās iestādes, piešķirot profesionālo kvalifikāciju atzīšanu, nav ņēmušas vērā brīdinājumus, ko Iekšējā tirgus informācijas sistēmā ievadījušas citas dalībvalstis, pat tad, ja to pamatā bijuši būtiski iemesli, piemēram, pārkāpumi, notiekoši disciplināri pasākumi vai notiesājoši spriedumi krimināllietās.
- Profesionālo kvalifikāciju automātiskās sistēmas periodiska atjaunināšana ir svarīgs solis uz priekšu, taču process ir apgrūtināts, un Komisijai nav noteikta termiņa tā pabeigšanai.
- Komisija ir risinājusi transponēšanas jautājumus, izmantojot pārkāpuma procedūras, tomēr nepilnības direktīvas piemērošanā dalībvalstīs turpina pastāvēt.
- Informācija, ko sniedz pilsoņiem, kuri vēlas strādāt reglamentētā profesijā citā dalībvalstī, parasti ir pieejama, bet bieži vien tā nav uzticama un konsekventa.

VI Pamatojoties uz šiem secinājumiem, mēs iesakām Komisijai nodrošināt:

- atzīšanas sistēmas vienādu piemērošanu;
- brīdināšanas mehānisma integrēšanu atzīšanas procedūrā;
- kvalifikāciju sarakstu ikgadēju atjaunināšanu konkrētās nozarēs (uzskaitītas direktīvas V pielikumā), kurās profesionālā atzīšana var būt automātiska, un atzīšanas lēmumu pieņemšanas termiņa saīsināšanu, izmantojot automatisko sistēmu nozaru profesijām; un
- uzticamu un konsekventu informāciju pilsoņiem.

Ievads

Darba ņēmēju brīva pārvietošanās, pakalpojumu sniegšanas brīvība un brīvība veikt uzņēmējdarbību

01 Līgums par ES darbību nodrošina darba ņēmēju pārvietošanās brīvību, pakalpojumu sniegšanas brīvību un brīvību veikt uzņēmējdarbību ES vienotajā tirgū. Tas ļauj visiem ES pilsoņiem neatkarīgi no tā, vai tie ir nodarbināti (“darba ņēmēji”) vai pašnodarbinātas personas, brīvi pārvietoties starp dalībvalstīm profesionālos nolūkos vai dibināt savu uzņēmumu. Šīs tiesības ir daļa no četrām ES pamatbrīvībām (preču, pakalpojumu, kapitāla un darbaspēka brīva aprīte).

02 Pilsoņi var saskarties ar dažādiem šķēršļiem darbaspēka mobilitātei, un viens no tiem ir grūtības panākt profesionālo kvalifikāciju atzīšanu¹. Citi iespējamie šķēršļi var ietvert atšķirības sociālā nodrošinājuma sistēmā un pensiju vai veselības apdrošināšanas shēmu nesaskaņotību starp dalībvalstīm.

Profesionālo kvalifikāciju atzīšana

03 Dalībvalstīm ir tiesības izvirzīt noteikumus par piekļuvi profesijām. Ja attiecībā uz konkrētām profesijām ir paredzēti noteikumi, tās sauc par “reglamentētām profesijām”.

04 Profesionālo kvalifikāciju atzīšana (PKA) ir paredzēta pilsoņiem, kuri savu profesionālo kvalifikāciju iegūst vienā dalībvalstī (izcelsmes valstī) un vēlas strādāt reglamentētā profesijā citā dalībvalstī (uzņēmējvalstī). Lai viņi varētu veikt profesionālo darbību, uzņēmējvalstī ir jābūt atzītām viņu profesionālajām kvalifikācijām. Bez šādas atzīšanas viņi joprojām var pārcelties un strādāt ārzemēs, bet bez iespējas darboties iecerētajā profesijā. Profesionālo kvalifikāciju atzīšanas jēdziens atšķiras no akadēmisko kvalifikāciju atzīšanas jēdziena. Akadēmisko kvalifikāciju atzīšana, ko reglamentē [Lisabonas konvencija](#), ir saistīta ar izglītību un tiesībām studēt ārvalstīs, kā arī ar šo studiju atzīšanu.

¹ ERP īpašais ziņojums 06/2018 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos.

05 2005. gada septembrī Eiropas Parlaments un Padome pieņēma **PKA direktīvu**, ar kuru konsolidēja iepriekšējo ES tiesisko regulējumu. Tajā tika definēta “reglamentēta profesija” un precizētas konkrētas prasības, kas PKA procedūru laikā dalībvalstīm jāizpilda, lai veicinātu darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, uzņēmējdarbības vai pakalpojumu sniedzēju brīvu apriti. Direktīva attiecas uz Eiropas Ekonomikas zonu, ko veido 27 dalībvalstis un Islande, Lihtenšteina un Norvēģija. **1. attēlā** parādītas mobilākās reglamentētās profesijas Eiropas Savienībā.

1. attēls. 25 mobilākās reglamentētās profesijas Eiropas Savienībā 2017.–2021. gadā atbilstoši 27 dalībvalstu kompetento iestāžu paziņoto lēmumu kopskaitam

Māsa	26 624
Vidusskolas skolotājs	25 707
Ārsts	25 162
Slēpošanas instruktors	13 375
Fizioterapeits	12 963
Zobārsts	11 291
Bērnu aprūpes darbinieks	6471
Māsas palīgs un veselības aprūpes speciālista palīgs	6210
Veterinārārsts	5553
Autoiekrāvēja operators	5378
Pamatskolas skolotājs	3954
Tūristu gids	3205
Slēpošanas un/vai kalnu/kanjonu pavadonis / kalnu gids	2913
Farmaceits	2867
Pirmsskolas izglītības skolotājs / bērnudārza audzinātājs / sākumizglītības skolotājs	2795
Būvgaldnieks/namdaris	2610
Arhitekts	2137
Sporta instruktors	2096
Vecmāte	2015
Krāsotājs/dekorators	1981
Būvinženieris	1966
Metinātājs / tērauda nozares strādnieks	1901
Psihologs	1894
Iekrāvējs	1732
Advokāts	1593

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas datiem, kas izgūti 2023. gada oktobrī.

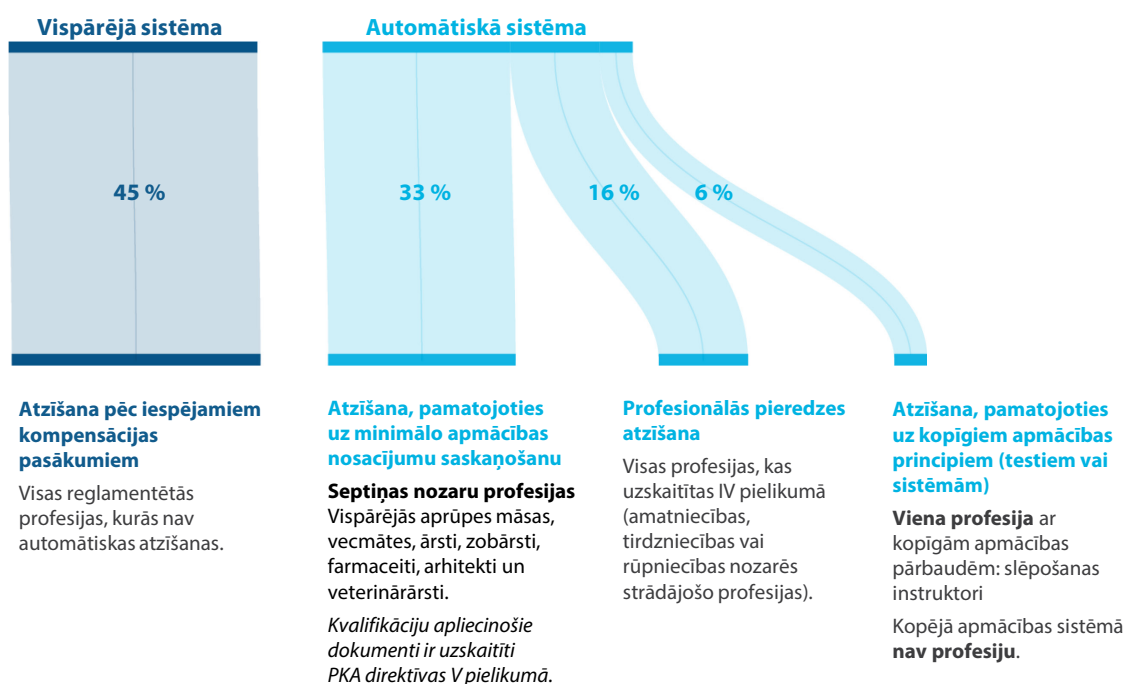
06 PKA direktīva neattiecas uz:

- nereglamentētām profesijām uzņēmējvalstī, pat ja šī profesija ir reglamentēta izcelsmes valstī;
- darbībām vai profesijām, kas saistītas ar valsti un valsts varas īstenošanu, t. i., uz valsts amatpersonām;
- notāriem.

07 Ir divas galvenās PKA sistēmas (sk. [2. attēlu](#)).

- Automātiskā sistēma, kas ietver trīs atzīšanas veidus, attiecas uz 1) septiņām nozaru profesijām; 2) slēpošanas instruktoriem un 3) profesijām amatniecības, tirdzniecības un rūpniecības nozarēs. Saskaņā ar [1. attēlā](#) sniegtajiem datiem šīs profesijas pieskaitāmas pie mobilākajām profesijām. Automātiskās sistēmas ietvaros kompetentajām iestādēm būtu automātiski jāapstiprina pieteikumi, pamatojoties uz pilsoņu iesniegtajiem dokumentiem, bez kvalifikāciju salīdzināšanas ar valsts prasībām.
- Vispārējā sistēma attiecas uz visām pārējām reglamentētajām profesijām, un atšķirībā no automātiskās sistēmas var tikt piemēroti kompensācijas pasākumi. Tie ietver adaptācijas periodu (kad profesijā var strādāt, bet tikai uzraudzībā) vai kompetento iestāžu noteiktu pārbaudi. Uzņēmējvalsts kompetentās iestādes katrā gadījumā atsevišķi lemj par to, vai noteikt kompensācijas pasākumus. Kompensācijas pasākumus var piemērot tikai tad, ja starp izcelsmes valsti un uzņēmējvalsti ir būtiska atšķirība vienas un tās pašas profesijas apmācībā un ja šo atšķirību nevar novērst ar profesionālo pieredzi vai mūžizglītību.

2. attēls. Automātiskās un vispārējās PKA sistēmas Eiropas Savienībā (kopš 2016. gada)

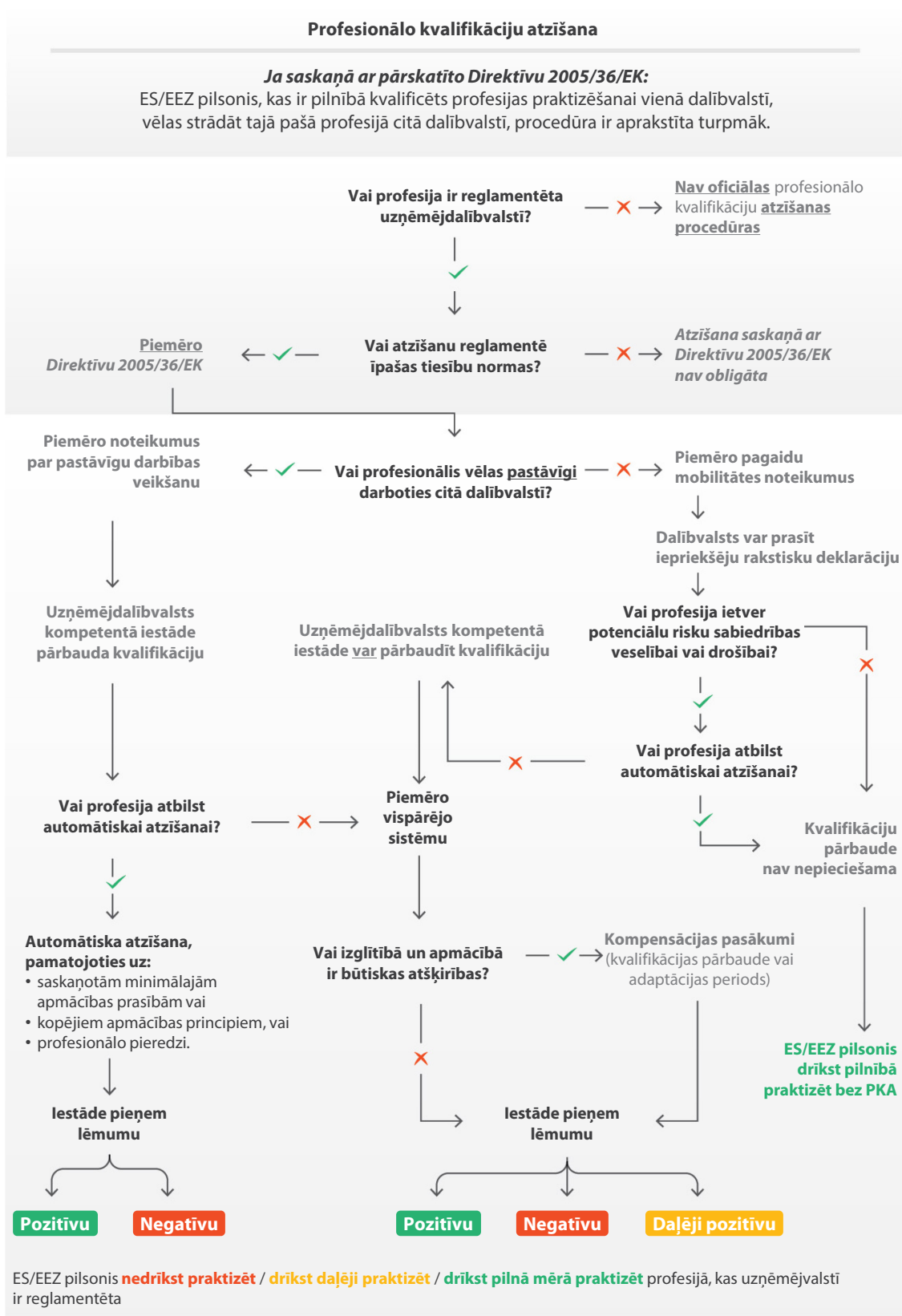
Piezīme. Procentuālā daļa atspoguļo to PKA lēmumu īpatsvaru, kas izdoti katrā atzīšanas sistēmā (vispārējā 45 % un automātiskajā 55 %).

Avots: ERP, pamatojoties uz PKA direktīvu un 2023. gada novembrī izgūtajiem Komisijas datiem par 2017.–2021. gada periodu.

08 Pilsoņi var strādāt ārzemēs īslaicīgi vai pastāvīgi. PKA direktīvā katrā gadījumā piemēro atšķirīgus noteikumu kopumus. Principā pagaidu mobilitātes piekļuvei reglamentētajām profesijām vajadzētu būt vienkāršākai. Šajos gadījumos uzņēmējvalstis var prasīt, lai pilsoņi deklarētu savu nodomu minētajā valstī sākt darbību, pirms viņi to sāk, kā arī noteiktos apstākļos var veikt šo pilsoņu kvalifikāciju “iepriekšējās pārbaudes”.

09 Lēmuma pieņemšanas shēma **3. attēlā** parāda, kā darbojas PKA procedūra. Pirmais jautājums ir par to, vai profesija ir vai nav reglamentēta. Ja tā ir reglamentēta un ir nepieciešama kvalifikāciju atzīšana, lēmumu pieņemšanas shēma parāda dažādus posmus, kuru gaitā kompetentā iestāde pieņem lēmumu. Šie lēmumu pieņemšanas procesa posmi saskaņā ar PKA direktīvu ir attēloti ar “jā” (v) un “nē” (x).

3. attēls. PKA procedūras apraksts, tostarp iespējamie kompetento iestāžu lēmumi

Avots: ERP, pamatojoties uz pārskatīto PKA direktīvu.

10 Katru gadu dalībvalstīm ir jādeklarē PKA lēmumi Reglamentēto profesiju datubāzē (RPD), kas ir IT rīks, kuru uztur Komisija, lai informētu pilsoņus par jautājumiem, kas saistīti ar PKA. 2024. gadā Komisija plāno sākt Reglamentēto profesiju datubāzē ietvertās informācijas migrēšanu uz leikšējā tirgus informācijas sistēmu (*IMI*).

11 Praksē profesionālo kvalifikāciju atzīšana ir tikai viens no procedūras posmiem pilsoņiem, kuri vēlas strādāt reglamentētā profesijā ārvalstīs. Dažām profesijām var būt vajadzīga arī atļauja praktizēt (piemēram, veselības aprūpes profesijās) vai uzņēmējdarbības atļauja (piemēram, amatniecības profesijās). Uz šiem aspektiem PKA direktīva neattiecas. Tomēr dalībvalstis dažām profesijām varētu piedāvāt “visaptverošu” procedūru, kas ietver gan PKA, gan uzņēmējdarbības atļauju vai atļauju praktizēt.

12 Pēc Eiropas Komisijas priekšsēdētāja pieprasījuma komisārs *Mario Monti* 2010. gada maijā sagatavoja ziņojumu par jaunu vienotā tirgus stratēģiju. Ziņojumā secināts, ka savstarpēja atzīšana starp dalībvalstīm būtu jāpaskaidro sīkāk un ka dalībvalstu līmenī joprojām ir pretestība ārvalstu kvalifikāciju atzīšanai. Divi galvenie ieteikumi attiecībā uz PKA bija: automātiskās sistēmas paplašināšana un pārredzamības pastiprināšana.

13 2013. gada novembrī Eiropas Parlaments un Padome pārskatīja PKA direktīvu (ar [Direktīvu 2013/55/ES](#)). Dalībvalstīm bija pienākums līdz 2016. gada janvārim to transponēt valsts tiesību aktos. Pārskatītajā PKA direktīvā ir iekļauti turpmāk parādītie elementi.

- Daļēja piekļuve profesionālajai darbībai, kas izriet no Tiesas spriedumiem². Tā ļauj pilsoņiem, kas uzņēmējdalībvalstī nav kvalificēti visās reglamentētās profesijas daļās, daļēji strādāt attiecīgajā profesijā.
- Kopīgi apmācības principi (apmācības sistēmas vai pārbaudes). Šie principi atbilst automātiskajai PKA sistēmai, kas papildina septiņu nozaru profesiju sistēmu. Pašlaik šī papildu sistēma attiecas tikai uz slēpošanas instruktoriem (sk. [2. attēlu](#)).
- Iekšējā tirgus informācijas sistēmas obligāta izmantošana, lai paziņotu par automātiski atzītiem diplomiem (Direktīvas V pielikums), un sadarbības procedūras, t. i., Eiropas profesionālā karte (EPK) un brīdināšanas mehānisms.

² Tiesas 2006. gada 19. janvāra spriedums [Lietā C-330/03](#) – hidraulikas inženieris; papildināts ar Tiesas 2013. gada 27. jūnija spriedumu [Lietā C-575/11](#) – fizioterapeits.

- Lielāka nozīme vienotajiem kontaktpunktiem dalībvalstīs PKA jomā – paredzēts, ka tiem savās tīmekļvietnēs ir jāsniedz obligātais e-informācijas minimums.
- EPK, pilnībā elektroniski kvalifikāciju atzīšanas līdzekļi, kas apstrādāti Iekšējā tirgus informācijas sistēmā un pieejami piecām profesijām (sk. [4. attēlu](#)).

4. attēls. Piecas profesijas, kas ir attiecināmas Eiropas profesionālās kartes saņemšanai

Šīs profesijas tiek uzskatītas par nozaru profesijām, un uz tām attiecas automātiskā atzīšanas sistēma, kuras pamatā ir saskaņota minimālā apmācība (PKA direktīvas V pielikums).

Uz šīm profesijām neattiecas neviena automātiskā sistēma, un tāpēc uz tām attiecas vispārējā PKA sistēma.

Avots: ERP, pamatojoties uz PKA direktīvu.

14 2024. gada aprīlī *Jacques Delors* institūta priekšsēdētājs *Enrico Letta* iepazīstināja ar Eiropadomes pieprasīto ziņojumu *“Much more than a market”*. Ziņojuma mērķis ir ar konkrētiem priekšlikumiem sniegt ieguldījumu pārdomās par vienotā tirgus nākotni. Tajā aicināts paplašināt profesionālo kvalifikāciju automātiskās atzīšanas sistēmu un pārskatīt profesionālā regulējuma nepieciešamību un apjomu. Lai stiprinātu veselību un zāļu pieejamību vienotā tirgus ietvaros, ziņojumā ES tika mudināta aktīvi veicināt profesionālo kvalifikāciju savstarpēju atzīšanu farmācijas profesijās.

Atbildības sadalījums

15 Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāts (GROW ĢD) ir atbildīgs par lielāko daļu iekšējā tirgus tematu, tostarp par PKA. Tas ierosina priekšlikumus par PKA un nodrošina direktīvu savlaicīgu iekļaušanu dalībvalstu tiesību aktos, kā arī to īstenošanu. Ja dalībvalsts šajā ziņā prasības nepilda, Komisija var veikt atbilstīgas izpildes panākšanas darbības.

16 GROW ĢD ir arī citi pienākumi:

- koordinēt politikas jomu un vadīt koordinatoru grupu, kuras sastāvā ir no katras dalībvalsts pa vienam valsts koordinators, kas ir eksperts PKA jomā. Katra eksperta uzdevums ir veicināt PKA direktīvas vienādu piemērošanu un vākt visu attiecīgo informāciju;
- uzraudzīt sistēmu, proti, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju par Reglamentēto profesiju datubāzi, kā arī dalībvalstu reizi divos gados sniegtajiem ziņojumiem ar galvenajiem statistikas un samērīguma datiem, tostarp par to, kāpēc dalībvalstis reglamentē konkrētas profesijas;
- pieņemt deleģētos aktus (piemēram, lai atjauninātu PKA direktīvas V pielikumu, kurā uzskaitīti kvalifikācijas apliecināšie dokumenti automatiskajai sistēmai) un īstenošanas aktus, ar kuriem precizē konkrētus PKA aspektus, piemēram, Eiropas profesionālās kartes izsniegšanas procedūru;
- reizi piecos gados ziņot par PKA direktīvas īstenošanu;
- nodrošināt un uzturēt IT rīkus (Reglamentēto profesiju datubāzi, kas drīzumā tiks migrēta uz lešējā tirgus informācijas sistēmu, un tīmekļvietni “*Your Europe*”), lai pilsoņiem darītu pieejamu informāciju par PKA. Saturā ziņā GROW ĢD paļaujas uz dalībvalstu ievaddatiem.

17 Papildus profesionālo kvalifikāciju atzīšanas pieteikumu izskatīšanai dalībvalstīm ir šādi pienākumi:

- iecelt valsts koordinators, kas ietilpst koordinatoru grupā;
- reizi divos gados iesniegt Komisijai ziņojumus (sk. 16. punkta otro ievilkumu);
- iesniegt Komisijai reglamentēto profesiju sarakstu un aizpildīt Reglamentēto profesiju datubāzi;
- sadarboties ar citām dalībvalstīm un Komisiju, izmantojot lešējā tirgus informācijas sistēmu;
- atbalstīt un informēt pilsoņus to atzīšanas procedūras laikā.

Revīzijas tvērums un pieeja

18 Mēs pārbaudījām, cik efektīvi Komisija nodrošināja reglamentētās profesijās strādājošo ES pilsoņu tiesības brīvi pārvietoties starp dalībvalstīm profesionālos nolūkos. Konkrēti, mēs pārbaudījām, vai:

- Komisija ir sekmīgi mudinājusi dalībvalstis samazināt reglamentēto profesiju skaitu un vai pilsoņi bija plaši izmantojuši PKA sistēmas;
- dalībvalstis PKA sistēmu piemēroja efektīvi un savu pilsoņu labā;
- atzīšanas atvieglošanai pārskatītās direktīvas jaunie elementi faktiski tika izmantoti;
- Komisija efektīvi koordinēja un uzraudzīja dalībvalstu sniegto statistiku un datus, kā arī efektīvi risināja jautājumus, kas saistīti ar PKA direktīvas transponēšanu dalībvalstīs;
- Komisija un dalībvalstis iedzīvotājiem sniedza viegli pieejamu, pilnīgu un konsekventu informāciju par PKA.

19 Mūsu revīzija aptvēra laikposmu no 2013. gada, kad tika pārskatīta PKA direktīva, līdz pat nesenākajām norisēm saistībā ar Eiropas Prasmju gadu (2023. gads). Mūsu galvenā revidējamā vienība bija Komisija, konkrēti, GROW ĢD. Mēs veicām iztaujāšanu arī EMPL ĢD un *Eurostat* – Komisijas Eiropas oficiālās statistikas ģenerāldirektorātā.

20 Mēs koncentrējāmies uz četrām profesijām: vispārējās aprūpes māsa, vidusskolas skolotājs, namdaris/būvģaldnieks un būvinženieris. [Eiropas Darba iestādes ziņojumos](#) šīs profesijas ir atzītas par tādām, kurās ir (visplašākais) darbaspēka trūkums Eiropas Savienībā. Turklāt tās pieder 25 mobilākajām profesijām (sk. [1. attēlu](#)) un aptver visas PKA sistēmas (sk. [3. attēlu](#)), tostarp īpašos pasākumus, piemēram, Eiropas profesionālo karti un daļēju piekļuvi (sk. [13. punktu](#)). Mēs ņemām vērā arī jaunāko virzību šajā jomā, proti, Reglamentēto profesiju datubāzes integrēšanu leksējā tirgus informācijas sistēmā.

21 Šīs revīzijas vajadzībām mēs apmeklējām četras dalībvalstis (Austriju, Beļģiju, Čehiju un Luksemburgu), kur tikāmies ar pārstāvjiem no 21 valsts vai reģionālās iestādes, kas atbild par četrām izlasē iekļautajām profesijām (sk. [I pielikumu](#)), un ar valstu koordinatoriem, kas atbildīgi par PKA direktīvu. Dalībvalstu atlase galvenokārt balstījās uz PKA lēmumu un deklarāciju skaitu (par nodomu sniegt pakalpojumus uz laiku), kā arī uz ģeogrāfisko līdzsvaru. Šajās četrās dalībvalstīs mēs veicām uzticamības pārbaudes tīmekļvietnēs, lai pārlicinātos, cik ticama, pieejama un pilnīga ir informācija, kas iedzīvotājiem sniegta par PKA.

22 Turklāt mēs veicām aptauju, iesaistot 3100 dalībvalstu struktūras, ko Komisija visās 27 dalībvalstīs bija reģistrējusi kā kompetentās iestādes lekšējā tirgus informācijas sistēmas profesionālo kvalifikāciju modulī. Atbildēja gandrīz 850 iestādes (27 %). No katras dalībvalsts saņemto atbilžu īpatsvars ir parādīts [II pielikumā](#). Mūsu aptaujas rezultāti ir sniegti kā atvērtie dati, pieejami tiešsaistē un publicēti anonīmi.

23 Turklāt mēs intervējām Eiropas Darba iestādes (EDI) un Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centra (*Cedefop*), Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas (EESK), Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta (*EIGE*) un Eiropas Ombuda pārstāvjus ([III pielikums](#)).

24 Mēs neaplūkojām:

- PKA procedūras, kas paredzētas pilsoņiem, kuri ieguvuši kvalifikācijas ārpus ES;
- akadēmisko kvalifikāciju atzīšanas sistēmu.

25 Šā īpašā ziņojuma mērķis ir noteikt, vai PKA direktīva ir tikusi efektīvi piemērota pilsoņu labā, un sniegt ieguldījumu šīs politikas jomas analīzē, jo īpaši saistībā ar [Eiropas Prasmju gadu](#) (2023. gads).

Apsvērumi

Reglamentēto profesiju skaits Eiropas Savienībā joprojām ir liels, savukārt ES profesionālo kvalifikāciju atzīšanas sistēmas ir maz izmantotas

26 Dalībvalstis var izvirzīt noteikumus par piekļuvi konkrētām profesijām. Lai gan regulējums neliedz pilsoņiem doties strādāt citā dalībvalstī, nepieciešamība panākt profesionālās kvalifikācijas atzīšanu var būt šķērslis, ja viņi vēlas veikt savu darbību citā dalībvalstī. Ja viņi šo atzīšanu nesaņem, var nākties meklēt alternatīvu darbu, kas neatbilst viņu kvalifikācijām, un, iespējams, ir mazāk atalgots.

27 Laikposmā no 2012. līdz 2014. gadam Eiropadome konstatēja, ka profesiju regulējums ir šķērslis iekšējam tirgum, un **aicināja** dalībvalstis samazināt reglamentēto profesiju skaitu un likvidēt nevajadzīgus vai nesamērīgus šķēršļus ienākšanai reglamentētajās profesijās. Eiropas Parlaments 2012. gadā **aicināja** Komisiju apzināt jomas, kurās dalībvalstis nesamērīgi bloķēja piekļuvi reglamentētajām profesijām.

Komisijas darbībām, kuru mērķis ir mudināt dalībvalstis samazināt reglamentēto profesiju skaitu, nav rezultātu

28 Atzīstot, ka regulējuma līmenis dalībvalstīs var atšķirties katrai atsevišķai profesijai, mēs cerējam konstatēt, ka Komisijas darbības būs mudinājušas dalībvalstis samazināt reglamentēto profesiju skaitu un ka pilsoņi savu profesionālo kvalifikāciju atzīšanai būs izmantojuši PKA sistēmas.

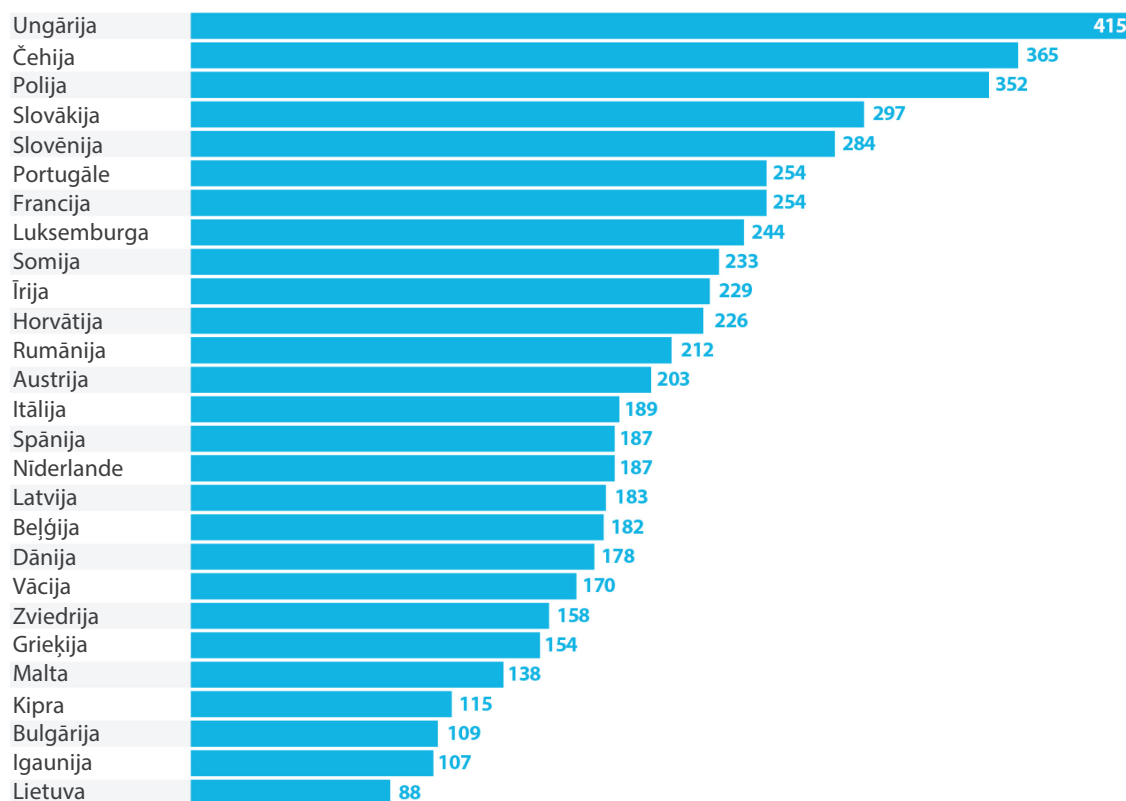
29 Lai mudinātu dalībvalstis pienācīgi izvērtēt iemeslus profesiju reglamentēšanai, Komisija 2014. gadā sāka veikt "savstarpējo izvērtēšanu". Mērķis bija panākt, ka dalībvalstis novērtē savu profesiju regulējumu un tādējādi samazina reglamentēto profesiju skaitu. Dalībvalstīm to rīcības plāni bija jāiesniedz Komisijai līdz 2016. gadam.

30 Pamatojoties uz šo izvērtēšanu un Eiropas pusgada procesa ietvaros Komisija 2017., 2018. un 2019. gadā sniedza sešus konkrētām valstīm adresētus ieteikumus attiecībā uz reglamentētajām profesijām divām dalībvalstīm: Austrijai un Luksemburgai.

31 Tomēr, neraugoties uz šiem centieniem, mēs konstatējam situācijas pasliktināšanos, jo reglamentēto profesiju skaits bija palielinājies no aptuveni 5400 profesijām 2016. gadā līdz aptuveni 5700 profesijām visās dalībvalstīs 2023. gadā (dalībvalstī vidēji: 212 reglamentētas profesijas).

32 Turklāt saskaņā ar šiem datiem 2023. gadā reglamentēto profesiju skaits ES darba tirgū dalībvalstīs turpināja ievērojami atšķirties. Piemēram, Ungārija reglamentē gandrīz piecreiz vairāk profesiju nekā Lietuva (415 profesijas salīdzinājumā ar 88) (sk. [5. attēlu](#)).

5. attēls. Reglamentēto profesiju skaits katrā dalībvalstī 2023. gadā

Avots: ERP, pamatojoties uz Reglamentēto profesiju datubāzi.

33 Kaut arī Komisija strādāja pie (regulatīvo) ierobežotības rādītāju sagatavošanas, tā nevērtēja šā pasākuma rezultātus saistībā ar to profesiju skaitu, kuras vairs netiek reglamentētas. Vienīgais pierādījums, ko varējām iegūt, bija salīdzinājums starp reglamentēto profesiju kopskaitu, pamatojoties uz i) pētījumu, kuru 2016. gadā finansēja Eiropas Komisija, ii) Parlamenta 2019. gada pētījumu un iii) 2023. gada decembrī Reglamentēto profesiju datubāzē uzskaitīto reglamentēto profesiju kopskaitu.

34 2018. gadā tika pieņemta **Samērīguma direktīva**, ar ko papildināja PKA direktīvu. Tajā dalībvalstīm bija noteikts pienākums ieviest ietekmes novērtējumus, pamatojoties uz samērīgiem kritērijiem, kad tās ierosina jaunas reglamentētas profesijas vai groza prasības attiecībā uz esošajām profesijām. Visas četras apmeklētās dalībvalstis bija veikušas samērīguma pārbaudes. Tomēr novērtējumu nepārbaudīja ārēja struktūra; izņēmums bija Luksemburga (sk. **1. izcēlumu**).

1. izcēlums

Labā prakse Luksemburgā: **Valsts padome** piedalās tiesību aktu samērīguma novērtēšanā

Valsts padome ir konstitucionāla institūcija, kas nav Luksemburgas valdības daļa. Tā sniedz ziņojumus vai atzinumus par visiem valdības un parlamenta likumprojektiem un noteikumu projektiem. Kopš Luksemburgā tika ieviesta obligāta samērīguma pārbaude attiecībā uz tiesību aktiem, Valsts padome ir pieprasījusi, lai novērtēšanai nosūtītajiem likumprojektiem tiktu pievienota samērīguma pārbaude.

Valsts padome 2022. un 2023. gadā bloķēja divus jaunus Luksemburgas noteikumus par piekļuvi veselības aprūpes profesijām neapmierinošu samērīguma pārbaūžu rezultātu dēļ.

35 Šāda trešās personas veiktas neatkarīgas pārbaudes prasība neizriet ne no Samērīguma direktīvas, ne no PKA direktīvas. Tomēr mēs uzskatām, ka tā noder, lai izvairītos no pārmērīga regulējuma dalībvalstīs.

Saskaņā ar aplēsēm ES profesionālo kvalifikāciju atzīšanas sistēma tiek izmantota aptuveni 6 % ES mobilitātes gadījumu

36 Mūsu viedokļu apmaiņā ar *Eurostat*, *Cedefop* un GROW ĢD atklājās, ka netiek sagatavoti konkrēti statistikas dati par PKA sistēmu izmantošanu salīdzinājumā ar ES mobilitātē iesaistīto pilsoņu kopskaitu. Mēs ieguvām datus par i) imigrāciju pēc vecuma grupas un valstspiederības, t. i., "ES pilsoņu pārceļšanos" uz citu dalībvalsti (vecuma grupā no 20 līdz 64 gadiem) un ii) kompetento iestāžu paziņoto PKA lēmumu kopskaitu, kā prasīts Reglamentēto profesiju datubāzē. Izmantojot šos datus, mēs aprēķinājām, ka laikposmā no 2017. līdz 2019. gadam PKA lēmumi ir ietekmējuši aptuveni 6 % ES pilsoņu vecumā no 20 līdz 64 gadiem, kuri pārcēlās uz citu dalībvalsti (t. i., paziņoti aptuveni 141 000 PKA lēmumu salīdzinājumā ar 2 256 000 visu ES pārceļotāju). Mūsu aplēses balstās uz pieejamajiem datiem un tiem raksturīgajiem ierobežojumiem, t. i., starp cilvēkiem darbaspējīgā vecumā iespējams ir studenti, priekšlaicīgi pensionāri vai personas, kas nav aktīvas darba tirgū.

37 Pašlaik no Komisijas nav datu, kas ļautu novērtēt, cik ES pilsoņu ar profesionālo kvalifikāciju ir pārcēlušies uz uzņēmējvalsti, bet neveic profesionālo darbību šajā valstī, jo viņu kvalifikācija nav atzīta. Nav arī informācijas, piemēram, aptaujas, kas parādītu, cik pilsoņu ir nolēmuši nepārcelties, jo bijušas grūtības panākt viņu kvalifikāciju atzīšanu. Šādu datu trūkums būtiski kavē visaptverošu novērtējumu par to, cik efektīvi ES nodrošina reglamentētās profesijās strādājošo pilsoņu tiesības brīvi pārvietoties starp dalībvalstīm profesionālu iemeslu dēļ vai dibināt tur savus uzņēmumus.

Direktīvas par profesionālajām kvalifikācijām piemērošanā joprojām ir trūkumi

Nav elektronisku procedūru

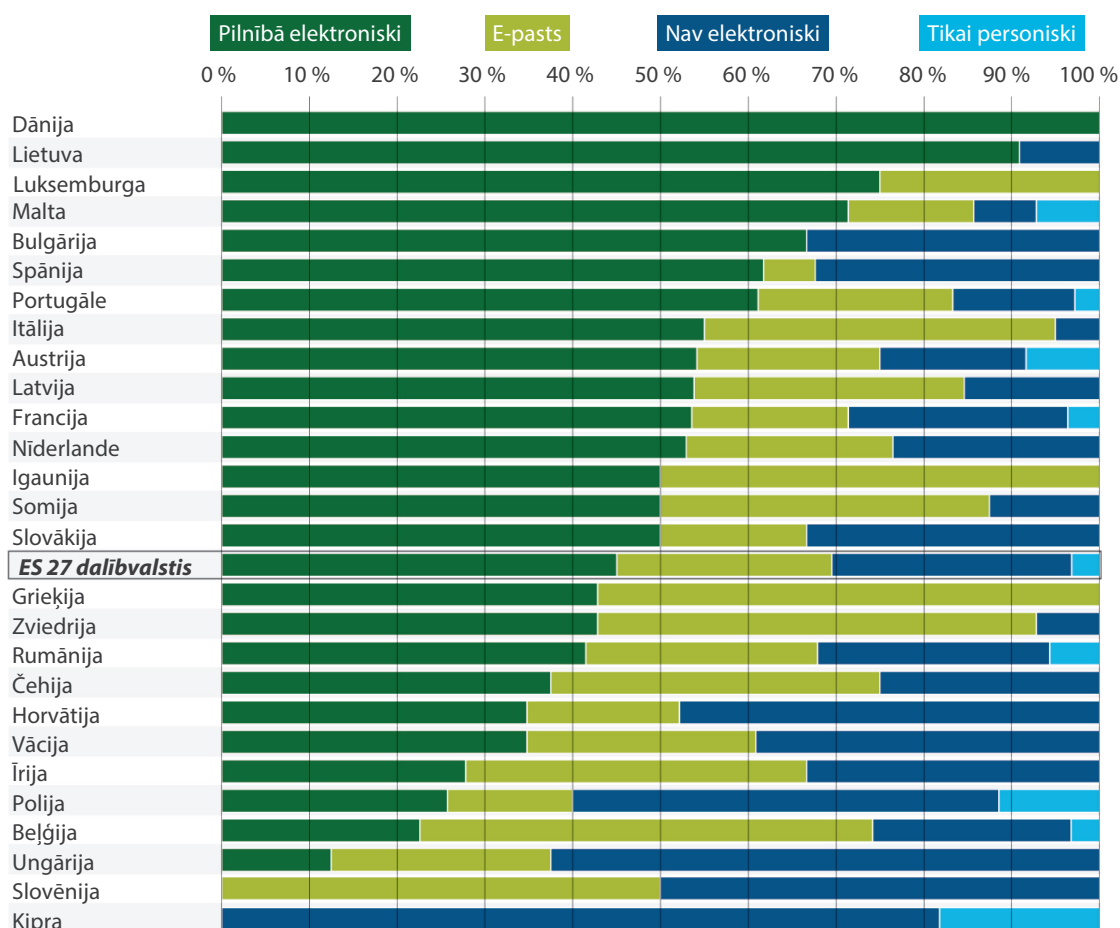
38 Saskaņā ar direktīvu dalībvalstīm ir jānodrošina, ka pilsoņiem, kuri vēlas, lai viņu profesija tiktu atzīta ārvalstīs, ir pieejama tiešsaistes procedūra. Ar [Vienotās digitālās vārtejas \(VDV\) regulu](#) pastiprina un precizē dalībvalstu pienākumu nodrošināt elektronisku PKA procedūru pieejamību. Termins, līdz kuram dalībvalstīm bija jāīsteno VDV regula, bija 2023. gada 31. decembris. Laikā, kad no 2023. gada jūnija līdz 2023. gada oktobrim mēs veicām revīzijas darbu uz vietas, lielākā daļa mūsu apmeklēto dalībvalstu šo prasību vēl nebija īstenojušas. Dalībvalstis ir atbildīgas par VDV regulas īstenošanu.

39 [Pakalpojumu direktīvas īstenošanas rokasgrāmatā](#)³ ir sniegta elektroniskās procedūras definīcija: tai būtu jāļauj strukturētā veidā pabeigt visus posmus, izmantojot vienu pakalpojumu kanālu. Procedūra, kas paredz, ka pilsoņiem ir jā sagatavo fizisks dokuments (lietotājam lejupjādē veidlapa, kura pēc tam ir jāizdrukā, jāaizpilda ar roku, tad tā ir jāskenē, augšupjādē un jāpievieno e-pasta vēstulei, lai to iesniegtu attiecīgajām iestādēm), neatbilst šim standartam un līdz ar to neatbilst prasībai būt pilnībā elektroniskai.

³ Direktīva 2006/123/EK.

40 Aptaujā mēs pārbaudījām dažādos veidus, kādos iedzīvotāji varēja iesniegt PKA pieteikumus (sk. **6. attēlu**). Saņemtās atbildes liecināja, ka vairākums kompetento iestāžu lielākajā daļā dalībvalstu vēl tikai izstrādā pilnībā elektroniskas procedūras. Tikai Dānijas un Igaunijas kompetentās iestādes norādīja, ka tās visām reglamentētajām profesijām ir ļāvušas pilnībā veikt tiešsaistes procedūras vai izmantot e-pastu, neprasot papildu fiziskus dokumentus. Tomēr atbilžu īpatsvars bija salīdzinoši zems (13 % un 33 %, sk. **1. pielikumu**). Turpretī Kipra (no kuras atbildēja 36 % kompetento iestāžu) vienmēr pieprasa fiziskus dokumentus un dažkārt par prasa, lai pilsoņi būtu klāt savas profesionālās kvalifikācijas atzišanā.

6. attēls. Respondentu atbildes par elektronisko procedūru īpatsvaru dalībvalstīs (2023. gada septembris)

Piezīme. Tumši zaļā krāsa – atbilstība PKA direktīvai un VDV regulai. Gaiši zaļā krāsa – atbilstība tikai PKA direktīvai. Tumši zilā un gaiši zilā – nav atbilstības ne PKA direktīvai, ne VDV regulai.

Avots: ERP, pamatojoties uz aptaujas 7. un 7.1. jautājumu.

41 Apmeklētajās dalībvalstīs prakse ievērojami atšķirās. **2. izcēlumā** sniegti piemēri, tostarp gadījumi, kad konstatējām, ka Čehija un Luksemburga neievēro direktīvas prasības.

2. izcēlums

Elektronisko PKA procedūru pieejamība atlasītām profesijām: namdaris, būvinženieris un vidusskolas skolotājs

Dalībvalsts	Vai atbilst?	Apraksts
Austrija	Jā	Ir izveidotas īpašas tiešsaistes platformas vai arī tiek pieņemti standarta e-pasti, nav papīra dokumentu.
Beļģija	Jā	Ir izveidotas īpašas tiešsaistes platformas vai arī tiek pieņemti standarta e-pasti, nav papīra dokumentu.
Čehija	Nē	<i>DataBox</i> risinājums un sertificēti elektroniskie paraksti tiek pieņemti, bet ir nepieciešamas papildu administratīvās procedūras (notiek vēstniecībā personām, kas nav Čehijas iedzīvotāji, vai papīra dokumentu aizpildīšana e-paraksta vajadzībām).
Luksemburga	Nē	Visas iestādes izmantoja tiešsaistes platformas vai e-pastus, bet viena iestāde prasīja trūkstošos dokumentus iesūtīt pa pastu. Pagaidu mobilitātes gadījumā viena iestāde (tāpat kā Čehijā) prasīja e-parakstu.

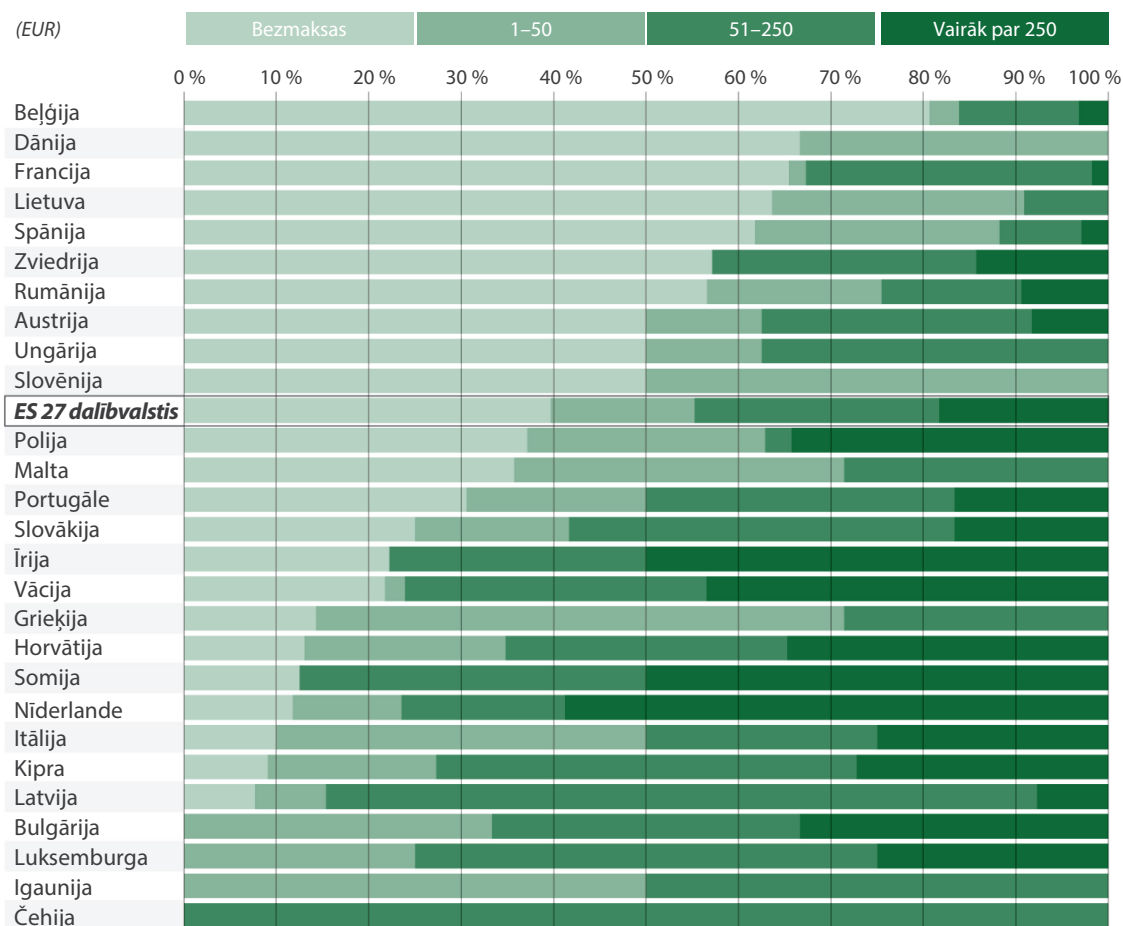
Piezīme. Mūsu analīzē nav iekļautas vispārējās aprūpes māšas, jo tās vienmēr var izmantot Eiropas profesionālo karti, kas ir pilnībā elektroniska.

Maksa par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu starp dalībvalstīm ievērojami atšķiras, un tam trūkst pamatojuma

42 Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas un Eiropas Parlamenta politikas departamenta pētījumos konstatēts, ka no iedzīvotājiem iekasētās maksas par PKA ir viens no šķēršļiem kvalificētu darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai. Koordinatoru grupas apstiprinātajā rīcības kodeksā attiecībā uz PKA procedūrām ir noteikts, ka PKA maksām jābūt pārredzami paziņotām iedzīvotājiem un tās nedrīkst pārsniegt izmaksas, kuras radušās kompetentajai iestādei.

43 Mūsu aptauja ļāva iegūt kritēriju maksām, ko iekasē no iedzīvotājiem par PKA procedūru (sk. [7. attēlu](#)).

7. attēls. Vidējā maksa, ko iekasē par pieteikumu

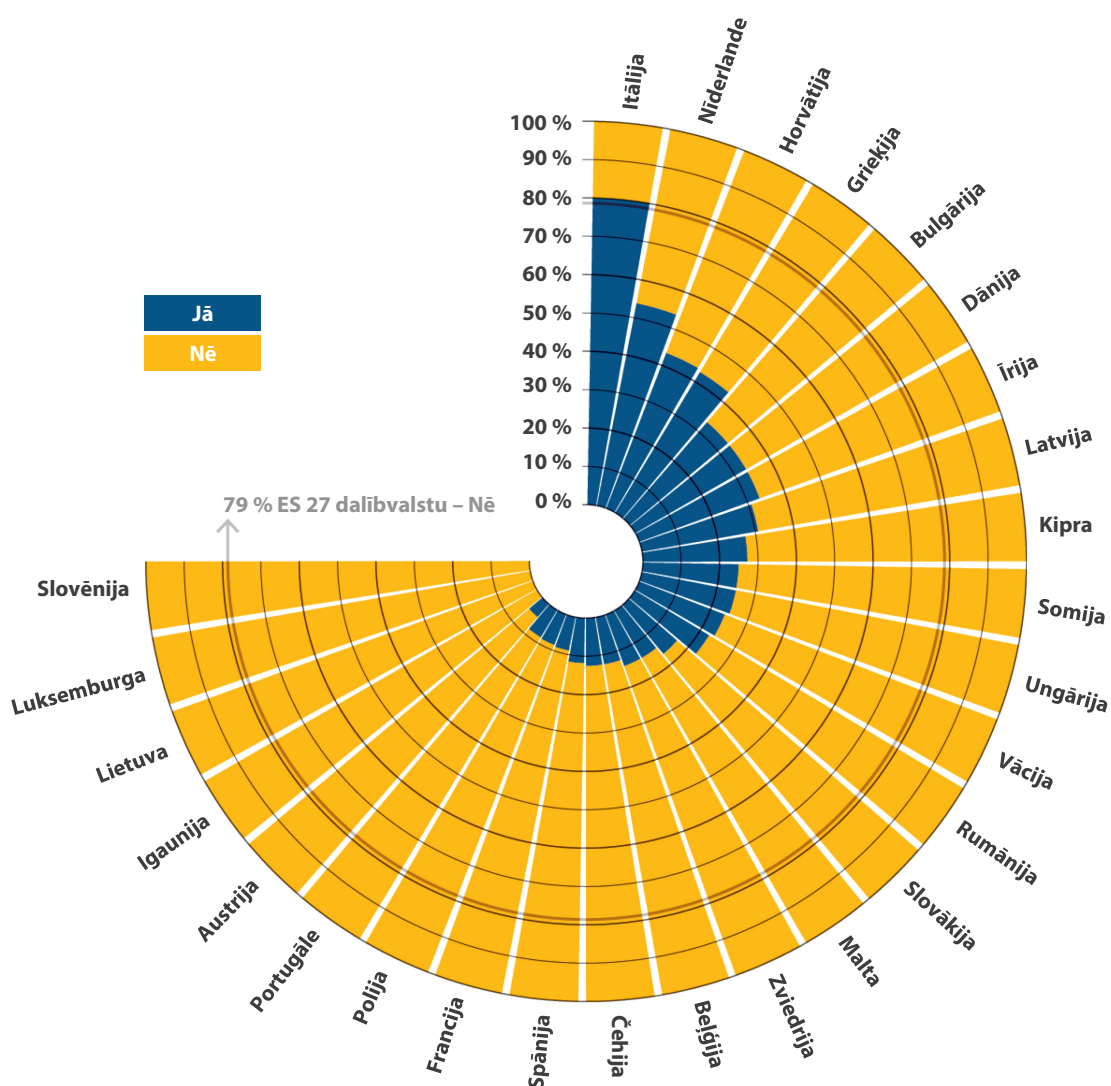

Avots: ERP, pamatojoties uz aptaujas 5. jautājumu.

44 No atbildēm mēs secinājām, ka maksas starp dalībvalstīm un kompetentajām iestādēm ievērojami atšķirās (no 0 EUR dažām profesijām līdz 17 500 EUR pilotiem vienā dalībvalstī). Beļģijā lielākā daļa PKA procedūru ir bezmaksas (81 % gadījumu). Mēs tam guvām apstiprinājumu Beļģijā, kur septiņas no astoņām mūsu apmeklētajām kompetentajām iestādēm neiekasēja maksu par pieteikumu profesionālo kvalifikāciju atzišanai.

45 Visbeidzot, liela daļa kompetento iestāžu mūsu aptaujā (gandrīz 80 %) nevarēja izskaidrot pamatu maksām, ko iekasē no pieteikuma iesniedzējiem (sk. [8. attēlu](#)). No tiem, kuri norādīja, ka ir informēti par aptuvenajām administratīvajām izmaksām, 12 % respondentu atbildēja, ka iekasētā maksa ir lielāka par izmaksām.

8. attēls. Kompetentās iestādes, kas paziņo, ka ir informētas par savām faktiskajām administratīvajām izmaksām saistībā ar PKA pieteikumu

Avots: ERP, pamatojoties uz aptaujas 6. jautājumu.

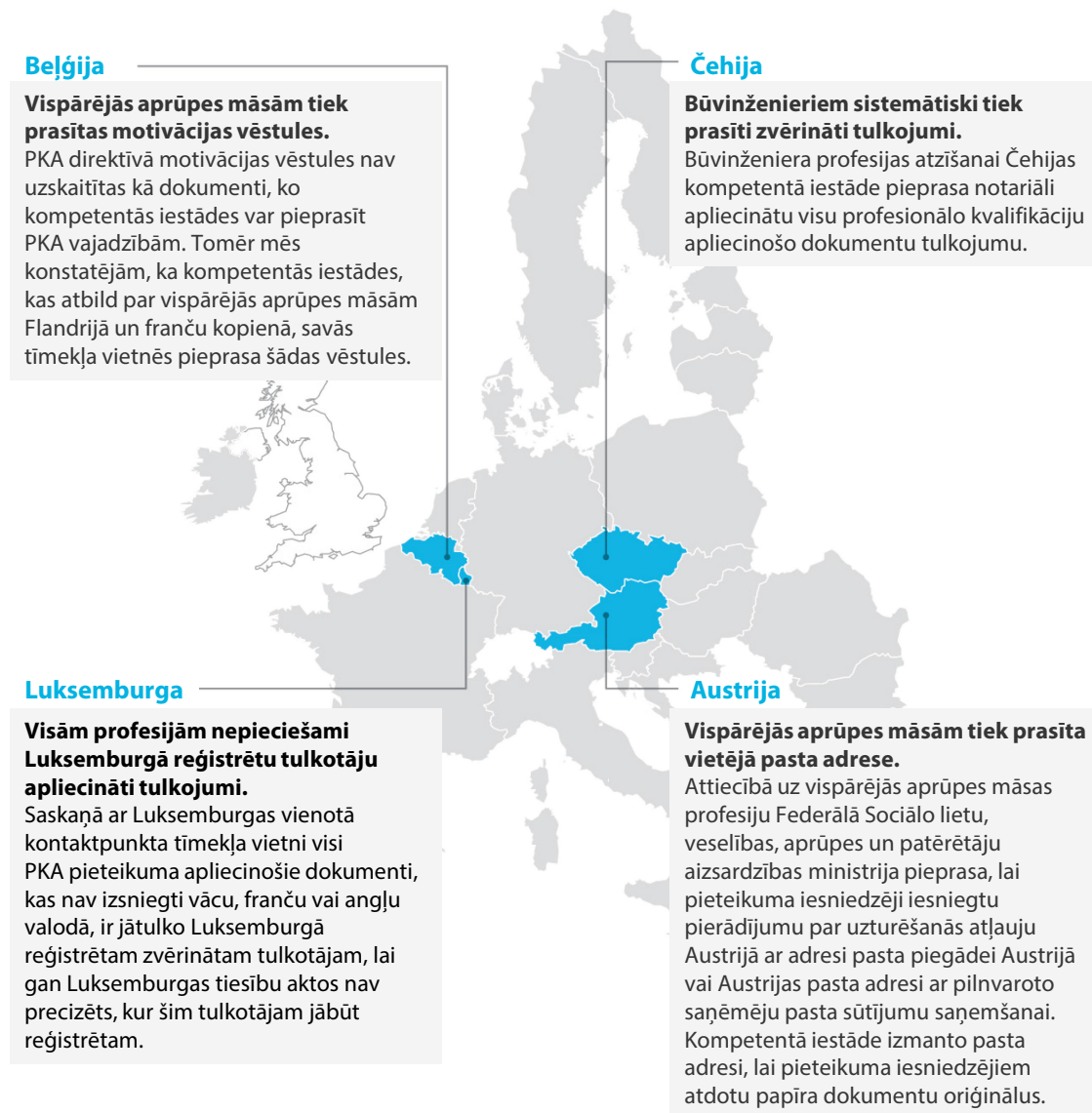
46 Iestādes, ar kurām tikāties visās četrās apmeklētajās dalībvalstīs, sniedza informāciju par maksām, kas iekasētas par pieteikumiem, bet joprojām nebija skaidrs, uz kāda pamata šīs maksas tika aprēķinātas. Neviena no iestādēm nespēja noteikt faktiskās izmaksas, kas radušās to administrācijai, veicot PKA procedūru.

Dažkārt pieprasītie dokumenti pārsniedz prasības

47 PKA direktīvā ir uzskaitīti dokumenti, kurus kompetentās iestādes var pieprasīt no pilsoņiem PKA laikā gan attiecībā uz pastāvīgu darbības sākšanu, gan pagaidu mobilitāti, ja tiek veiktas pārbaudes. Pārmērīgi dokumentu pieprasījumi rada papildu administratīvo slogu pieteikumu iesniedzējiem. Veicot revīziju četrās apmeklētajās dalībvalstīs, mēs aplūkojām to, kas tika prasīts katrā no to tīmekļvietnēm pieteikšanās procedūras laikā, un to, kā tas atbilda direktīvai.

48 Trijās no četrām dalībvalstīm (Austrijā, Čehijā un Luksemburgā) mēs konstatējām rīcības kodeksa neievērošanas gadījumus attiecībā uz dokumentiem, kurus iestādes var pieprasīt. Var uzskatīt, ka Beļģijas gadījums neatbilst direktīvas prasībām (sk. [9. attēlu](#)).

9. attēls. Pieprasīto dokumentu piemēri, kad ir pārsniegtas direktīvā un/vai rīcības kodeksā noteiktās prasības

Avots: ERP, pamatojoties uz apmeklējumiem uz vietas un pārbaudēm dalībvalstu tīmekļvietnēs.

Kompensācijas pasākumi joprojām ir nesamērīgi

49 Kompensācijas pasākumi var būt pielāgošanās periods vai pārbaude (sk. **07.** punktu). Vispārējs princips ir tāds, ka iedzīvotājiem būtu jāļauj izvēlēties kompensācijas pasākuma veidu. Tomēr direktīva pieļauj atkāpes, piemēram, prasību zināt valsts tiesību aktus, kam jābūt būtiskam un pastāvīgam profesionālās darbības aspektam un nepieciešamam konsultāciju vai palīdzības sniegšanai (piemēram, advokātiem).

50 Mūsu analīze par Reglamentēto profesiju datubāzi attiecībā 2017.–2021. gadu liecina, ka aptuveni 35 000 PKA lēmumu, ko izdevušas dalībvalstu iestādes, bija iekļauti kompensācijas pasākumi. Tas atbilst 17 % visu lēmumu.

51 Tāpat, atbildot uz mūsu aptaujas jautājumiem, aptuveni 250 kompetentās iestādes (30 %) paziņoja, ka ir prasījušas kompensācijas pasākumu piemērošanu pieteikuma iesniedzējiem. Vairāk nekā 50 % no tām (130) norādīja, ka nav devušas pieteikuma iesniedzējam iespēju izvēlēties kompensācijas pasākumus. Vairāk nekā 70 % no iestādēm, kas noteica kompensācijas pasākumus, apgalvoja, ka, lai strādātu šajā profesijā, ir nepieciešamas zināšanas par dalībvalsts tiesību aktiem. Aptaujas atbildes arī liecina, ka šī prasība tika plaši piemērota, piemēram, masāžas terapeitiem, apsargiem vai nirējiem.

52 Mēs arī analizējam, vai apmeklētajās dalībvalstīs tika pareizi piemēroti kompensācijas pasākumi attiecībā uz mūsu aplūkotajām profesijām. Četrās dalībvalstīs, kuras tika apmeklētas saistībā ar šo revīziju, mēs konstatējam atšķirīgu praksi. Sk. [3. izcēlumu](#).

3. izcēlums

Kompensācijas pasākumu izmantošanas piemēri

Namdara/būvgaldnieka profesija Čehijā un Beļģijā

Čehija un Beļģija (Valonija un galvaspilsētas Briseles reģions) neprasa piemērot kompensācijas pasākumus namdariem/būvgaldniekiem. Šī prakse palīdz pieteikuma iesniedzējiem, jo PKA ir raitāka. Apmeklētās iestādes piemēroja PKA direktīvas noteikumus pieteikuma iesniedzējiem vislabvēlīgākajā veidā.

Būvinženiera profesija Austrijā un Čehijā

Austrija un Čehija ir sistemātiski noteikušas kompensācijas pasākumus pilsoņiem ar ārvalstu kvalifikācijām, kuri vēlas strādāt būvinženiera profesijā šo valstu teritorijā.

Tas ir pretrunā PKA direktīvas noteikumam, ka lēmumi par kompensācijas pasākumiem jāpieņem katrā gadījumā atsevišķi un kompensācijas pasākumi jāpieņem *tikai* tad, ja starp izcelsmes valsti un uzņēmējvalsti pastāv *būtiskas atšķirības* apmācībā (sk. [07.](#) punktu).

Attiecībā uz pagaidu mobilitāti iepriekšējo pārbažu piemērošana dalībvalstīs ir atšķirīga

53 Iepriekšējas pārbaudes ir atļautas (nozaru) profesijām, kurām ir ietekme uz sabiedrības veselību vai drošību, kurām nepiemēro automātisko PKA sistēmu un kurās risks, ko rada profesionālās kvalifikācijas trūkums, būtu tik augsts, ka ir nepieciešama iepriekšēja pārbaude (samērīguma princips). Direktīvā nav skaidri definēts, uz kurām profesijām šis jēdziens attiecas.

54 Mēs vērtējam, vai kompetentās iestādes noteica obligātas profesionālo kvalifikāciju iepriekšējas pārbaudes pagaidu mobilitātes gadījumos (sk. **08.** punktu). Komisija noteica, ka iepriekšējas pārbaudes ir būtisks šķērslis vienotajā tirgū (sk. **4. izcēlumu**).

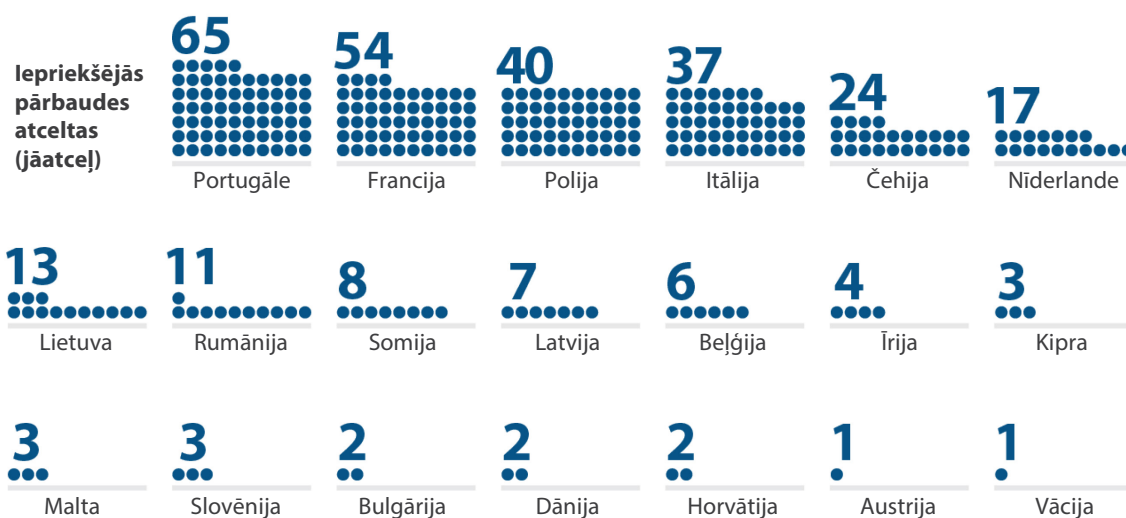
4. izcēlums

Komisija noteica, ka iepriekšējas pārbaudes ir būtisks šķērslis vienotajā tirgū

Lai novērstu šķēršļus vienotajam tirgum, Komisija 2020. gadā izveidoja **Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanas darba grupu (SMET)**. Iepriekšējās pārbaudes tika atzītas par būtisku šķērslī darbaspēka mobilitātei, jo tās varēja pagarināt PKA procedūru, ja iestādes no pilsoņiem pieprasīja papildu dokumentus. Tāpēc Komisija ir lūgusi dalībvalstis izskatīt to prasības attiecībā uz iepriekšējām pārbaudēm.

55 Saskaņā ar **SMET 2022.–2023. gada ziņojumu** dalībvalstis veica iepriekšējas pārbaudes attiecībā uz vairāk nekā 800 profesijām. Kopumā 20 dalībvalstis apņēmas atcelt iepriekšējās pārbaudes. Portugāle, Francija un Polija uzņēmas vislielākās saistības. Kopumā dalībvalstis apņēmas līdz 2023. gada jūlijam atcelt gandrīz 300 iepriekšējo pārbažu (sk. **10. attēlu**). Trīs galvenās profesijas, uz kurām attiecas iepriekšējo pārbažu atcelšana, bija medicīniskā aprūpe, sporta instruktori un profesijas būvniecības jomā, tostarp inženierija.

10. attēls. To iepriekšējo pārbauzu skaits, kas dalībvalstīs ir (tikš) (brīvprātīgi) atceltas

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas datiem, 2024. gada februārī.

56 Terminš Reglamentēto profesiju datubāzes atjaunināšanai, lai atspoguļotu izmaiņas, bija 2023. gada jūlijs. Tomēr 2024. gada februārī datubāzē vēl nebija atjauninātas gandrīz 100 profesijas, galvenokārt Portugālē, Čehijā un Polijā.

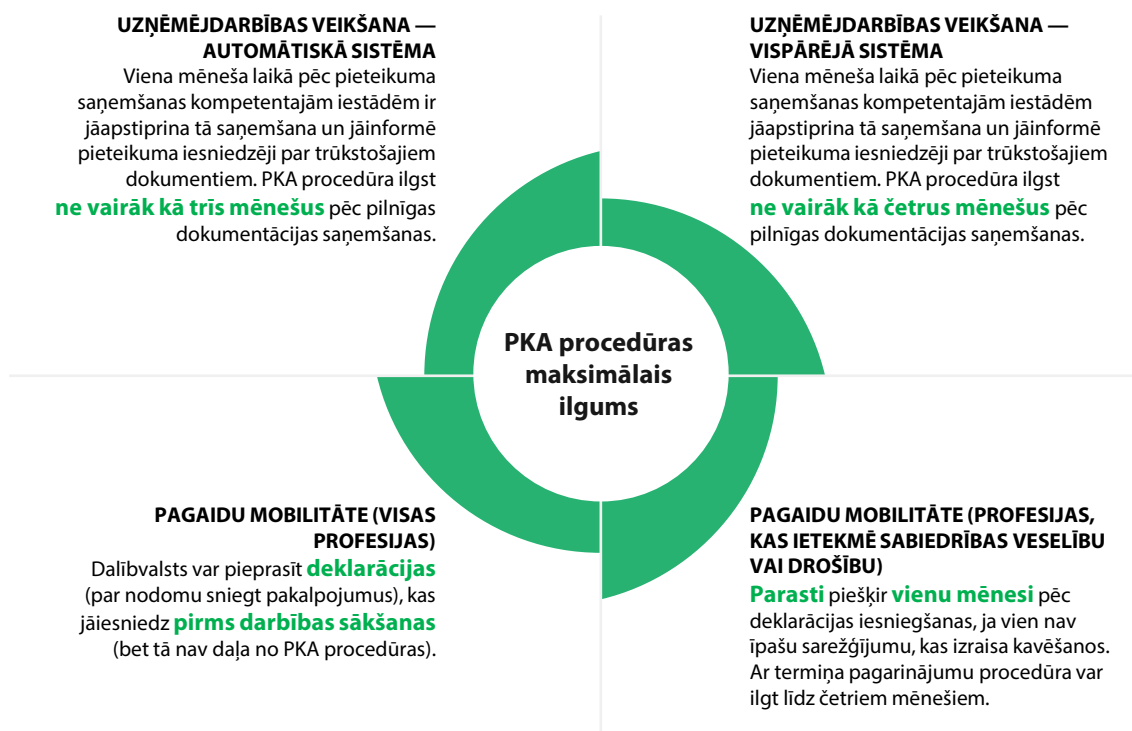
57 No apmeklētajām dalībvalstīm Austrija, Beļģija un Luksemburga 2017.–2021. gada periodā pagaidu mobilitātes gadījumos nebija piemērojušas iepriekšējās pārbaudes nevienai no mūsu revīzijai atlasītajām profesijām. Tomēr Čehijā būvzinieņu profesijas kompetentās iestādes pagaidu mobilitātes gadījumos sistemātiski pārbaudīja minētās kvalifikācijas. Iestādes apgalvoja, ka šai profesijai ir ietekme uz sabiedrības veselību un drošību. Saskaņā ar spēkā esošo PKA direktīvu šāda iepriekšēja pārbaude ir iespējama *tikai* tad, ja pārbaudes mērķis ir novērst nopietnu kaitējumu pakalpojuma saņēmēja veselībai vai drošībai pakalpojumu sniedzēja profesionālās kvalifikācijas trūkuma dēļ. Ņemot vērā iepriekš minēto, mēs uzskatām, ka šīs sistemātiskās pārbaudes nav samērīgas.

Dalībvalstis nespēj izsekot atzīšanas procedūras ilgumam

58 Noteikumi par PKA procedūras maksimālo ilgumu ir izklāstīti PKA direktīvā.

11. attēlā ir apkopoti dažādie termiņi, kas paredzēti direktīvā.

11. attēls. Uzņēmējdarbības sākšanai un pagaidu mobilitātei paredzēto PKA procedūru maksimālais ilgums

Avots: ERP, pamatojoties uz PKA direktīvu.

59 Savā kompetento iestāžu aptaujā mēs arī aicinājām tās aplēst PKA procedūras vidējo ilgumu pastāvīgas darbības sākšanas gadījumā gan automatiskajām, gan vispārējām sistēmām no brīža, kad iestādēm bija pilnīga dokumentācija.

60 Atbildēs uz aptaujas jautājumiem par automātisko sistēmu puse Spānijas iestāžu un dažas Francijas un Vācijas iestādes minēja, ka PKA lēmuma pieņemšanas procedūras ilgums bijis četri mēneši vai vairāk, sākot no brīža, kad bijusi pilnīga dokumentācija, lai gan direktīva pieļauj ne vairāk kā trīs mēnešus. Šie neatbilstības gadījumi veido 3 % no visām atbildēm par automātisko sistēmu (sk. [12. attēlu](#)).

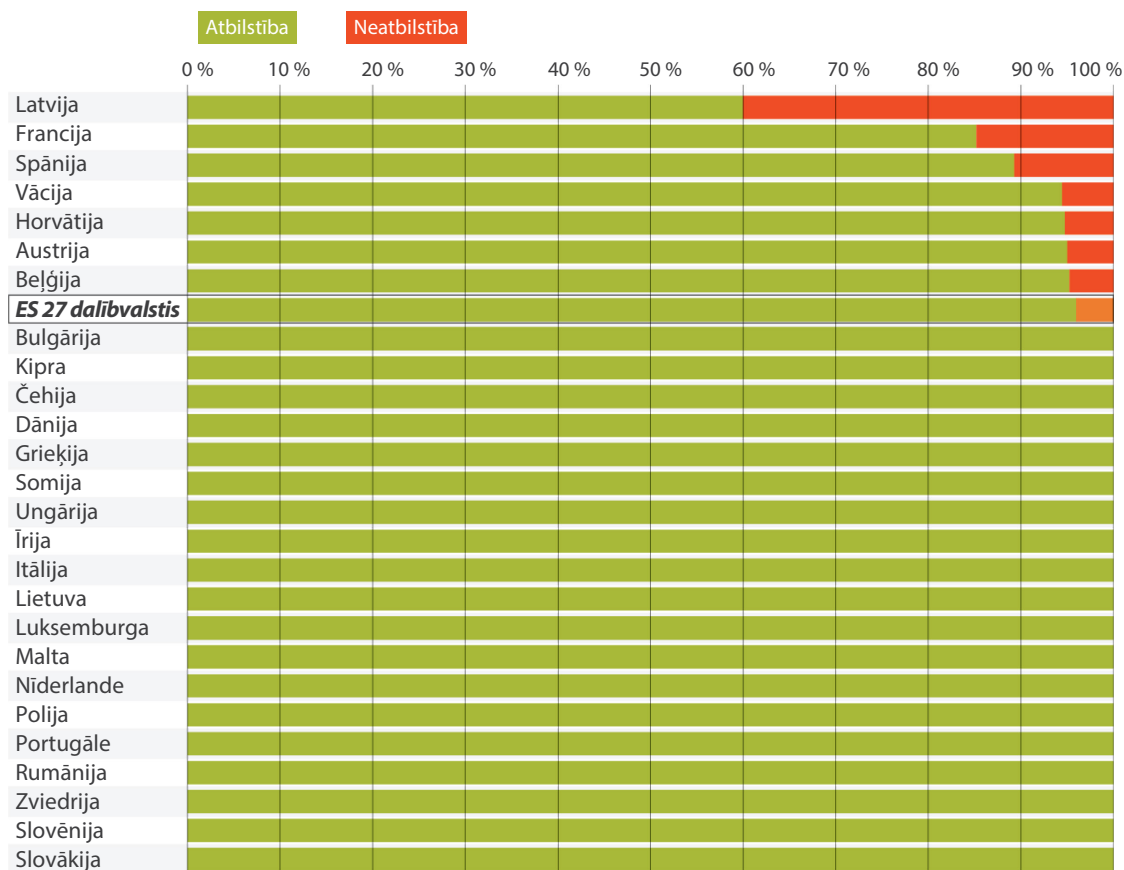
12. attēls. Automātiskā sistēma. Atbilstīgais un neatbilstīgais PKA procedūras aplēstais vidējais ilgums, ko dalībvalstis pašas ir deklarējušas

Avots: ERP, pamatojoties uz aptaujas 12.2.–12.4. jautājumu.

61 Tāpat mēs aicinājām kompetentās iestādes aplēst PKA procedūras ilgumu vispārējai sistēmai no brīža, kad bija saņemta pilnīga dokumentācija (sk. [13. attēlu](#)).

13. attēls. Vispārējā sistēma. Atbilstīgais un neatbilstīgais PKA procedūras aplēstais vidējais ilgums, ko dalībvalstis pašas ir deklarējušas

Avots: ERP, pamatojoties uz aptaujas 12.1. jautājumu.

62 No aptaujas atbildēm par vispārējo sistēmu 40 % Latvijas atbilžu, būtiskā daļā Francijas un Spānijas atbilžu un dažās Vācijas, Horvātijas, Austrijas un Beļģijas atbildēs bija teikts, ka PKA lēmuma pieņemšanas procedūras ilgums (sākot no pilnīgas dokumentācijas saņemšanas) pārsniedz direktīvā noteiktos četrus mēnešus. Visi paziņotie neatbilstības gadījumi veido 4 % no visām atbildēm par vispārējo sistēmu. Konkrēti:

- vairākām iestādēm Latvijā, Francijā, Vācijā un Horvātijā procedūras pabeigšanai vidēji bija vajadzīgi pieci seši mēneši;
- vienai iestādei Beļģijā tas prasīja vidēji deviņus mēnešus; un
- trīs iestādēm Spānijā un vienai Francijā procedūra ilga no sešiem mēnešiem līdz vienam gadam.

63 Revīzijas apmeklējumu laikā četrās atlasītajās dalībvalstīs mēs veicām iztaujāšanu 21 kompetentajā iestādē, kas atbild par četrām izlasē iekļautajām profesijām (sk. [1. pielikumu](#)). Kad mēs prasījām pierādījumus, kas pamato procedūras ilgumu katrā profesijā, 18 iestādes apstiprināja, ka tās šim procesam nebija sekojušas. Mēs konstatējām, ka divas Beļģijas (flāmu) kompetentās iestādes nesen bija sākušas veikt šādu uzskaiti, tomēr vēl nebija pagājis pietiekami ilgs laiks, lai mēs varētu gūt priekšstatu par šo iestāžu statistiku. Austrijas Federālā Darba un ekonomikas ministrija varēja tikai manuāli izgūt informāciju par procedūras ilgumu būvinžinieriem, taču šī statistika tika sagatavota tikai mūsu revīzijas vajadzībām.

64 Revīzijas gaitā atklājās arī direktīvai neatbilstoša prakse, kas palielina risku, ka PKA procedūra kļūst nesamērīgi ilga (sk. [5. izcēlumu](#)).

5. izcēlums

PKA procedūras ilgums Luksemburgā ir neatbilstīgs attiecībā uz pagaidu mobilitāti profesijās, kas ietekmē veselību un drošību

Parasti uzņēmējdalībvalstis var prasīt, lai pilsoņi deklarētu savu nodomu uzsākt darbību šajā valstī pirms tās uzsākšanas. Pēc tam kompetentā iestāde var nolemt pārbaudīt pilsoņa kvalifikācijas, ja darbība ietekmē sabiedrības veselību vai drošību. Šo procedūru dēvē par iepriekšējām pārbaudēm. Šai procedūrai vajadzētu būt ātrai, parasti tas ir viens mēnesis. Tomēr, pārbaudot guichet.lu (Luksemburgas vienoto kontaktpunktu), atklājās, ka Luksemburgas iestādes piemēro pretējus noteikumus. Tie vispirms paredz, ka pilsoņiem jāsaņem “standarta” PKA lēmums tādos pašos termiņos kā attiecībā uz uzņēmējdarbības veikšanu, kas var ilgt līdz četriem mēnešiem. Tikai pēc tam pieteikuma iesniedzējam ir atļauts nosūtīt deklarāciju par pagaidu mobilitāti.

Ar pārskatīto direktīvu ieviestie atzīšanas veicināšanas elementi netiek plaši izmantoti

Nevienmērīgi Eiropas profesionālās kartes izmantošanas rezultāti

65 Pieteikšanās uz Eiropas profesionālo karti un tās izsniegšana notiek, izmantojot pilnībā elektronisku sistēmu. To ieviesa 2016. gadā, pašlaik šī karte ir pieejama piecām profesijām (sk. [4. attēlu](#)). Vispārējās aprūpes māsas profesija, kas ir viena no mūsu izlasē iekļautajām, ir tiesīga saņemt Eiropas profesionālo karti. Viena no tās priekšrocībām ir pārredzamība: kartes iegūšanas procedūras ilgums un izsniegto karšu skaits tiek automātiski izsekots lekšējā tirgus informācijas sistēmā. Komisija [sociālajos medijos](#) ir reklamējusi Eiropas profesionālās kartes izmantošanu (sk [14. attēlu](#)).

14. attēls. Eiropas profesionālā karte, ko Komisija reklamējusi sociālajos medijos

Avots: Eiropas Savienība, *YouTube* (https://www.youtube.com/watch?v=N3if_6ZHsMM). GROW ĢD. Lai noskatītos video, klikšķiniet uz attēla.

66 Attiecībā uz 2017.–2021. gada periodu mēs vērtējam, vai Eiropas profesionālo karti izmantoja ES pilsoņi, kuri vēlējas strādāt kādā no piecām profesijām, uz kurām karte attiecas. Mēs salīdzinām izsniegto karšu skaitu ar kompetento iestāžu paziņoto lēmumu kopskaitu Reglamentēto profesiju datubāzē, kā parādīts [20. attēlā](#).

67 Mēs konstatējam, ka Eiropas profesionālo karti visbiežāk izmanto divām profesijām, proti, kalnu gidu un nekustamā īpašuma aģentiem. Tajā pašā laikā to plaši neizmanto profesijām ar automatisko sistēmu, jo īpaši vispārējās aprūpes māsām, kur tikai 5 % lēmumu bija par Eiropas profesionālajām kartēm. Šo konstatējumu apstiprina mūsu konstatējumi, ko guvām Čehijas apmeklējumā, kur laikposmā no 2017. līdz 2021. gadam no gandrīz 500 lēmumiem kopā tikai divi šādi lēmumi bija pieņemti par māsām.

68 Tas var būt saistīts ar vienu no galvenajiem Eiropas profesionālās kartes trūkumiem, proti, tās izmaksām. Par Eiropas profesionālās kartes izsniegšanu izcelsmes dalībvalstij un uzņēmējdalībvalstij ir tiesības iekasēt maksu, un šīs procedūras izmaksas pilsoņiem var būt papildu šķērslis darbaspēka mobilitātei. Piemērā, kas izmantots Komisijas videomateriālā, no vispārējās aprūpes māsām, kuras ieguvušas kvalifikācijas Portugālē un vēlas strādāt savā profesijā Austrijā, abas dalībvalstis iekasē maksu par Eiropas profesionālo karti. Tā vietā, lai maksātu 180–250 eiro par standarta atzīšanas procedūru Austrijā, māsas, kas pārceļas no Portugāles uz Austriju, faktiski maksātu par aptuveni 20 % lielāku maksu par savas kvalifikācijas atzīšanu ar Eiropas profesionālo karti, kā parādīts maksas simulatorā [15. attēlā](#).

15. attēls. Eiropas profesionālās kartes maksas simulators, pamatojoties uz vispārējās aprūpes māsas piemēru

Šajā lapā

Eiropas profesionālās kartes priekšrocības

Noskaidrojiet, vai varat iesniegt prasību, izmantojot EPC

Izvēlieties situāciju

Procedūras un termiņi

Kāda ir jūsu situācija?

Es pārceļos uz pastāvīgu dzīvi un gribu praktizēt savu profesiju jaunajā mītnesvalstī

Vēlos uzņemošajā valstī pakalpojumus sniegt īslaicīgi

Noskaidrojiet, kādas ir EPC formalitātes jūsu valstī

SITUĀCIJAS MODELĒŠANAS RĪKS

Ļaujiet darba devējiem pārbaudīt jūsu EPC derīgumu

Noskaidrojiet, kādas ir EPC formalitātes jūsu valstī

SITUĀCIJAS MODELĒŠANAS RĪKS

Informācija ir indikatīva, maksas var būt mainījušās. Ja modelēšanas rīks jums nepiedāvā konkrētas iespējas, tas nozīmē, ka attiecīgās valstis vēl nav sniegušas attiecīgo informāciju. Taču jūs tāpat varat piekļūt EPC procedūrai un iesniegt pieteikumu. Iestādes jūs informēs par to, kādi dokumenti jāiesniedz un kādas maksas tiek piemērotas.

Izcelsmes valsts *	Portugāle ▼
Uzņēmēja valsts *	Austrija ▼
Profesija *	Vispārējās aprūpes māsa ▼
Mērķis *	Uzņēmējdarbības izveide ▼
Vai varat izmantot automātisko atzišanu ? *	Jā ▼

Izcelsmes valsts prasītā maksa:

45 EUR

Uzņēmējas valsts prasītā maksa:

180 EUR - 250 EUR

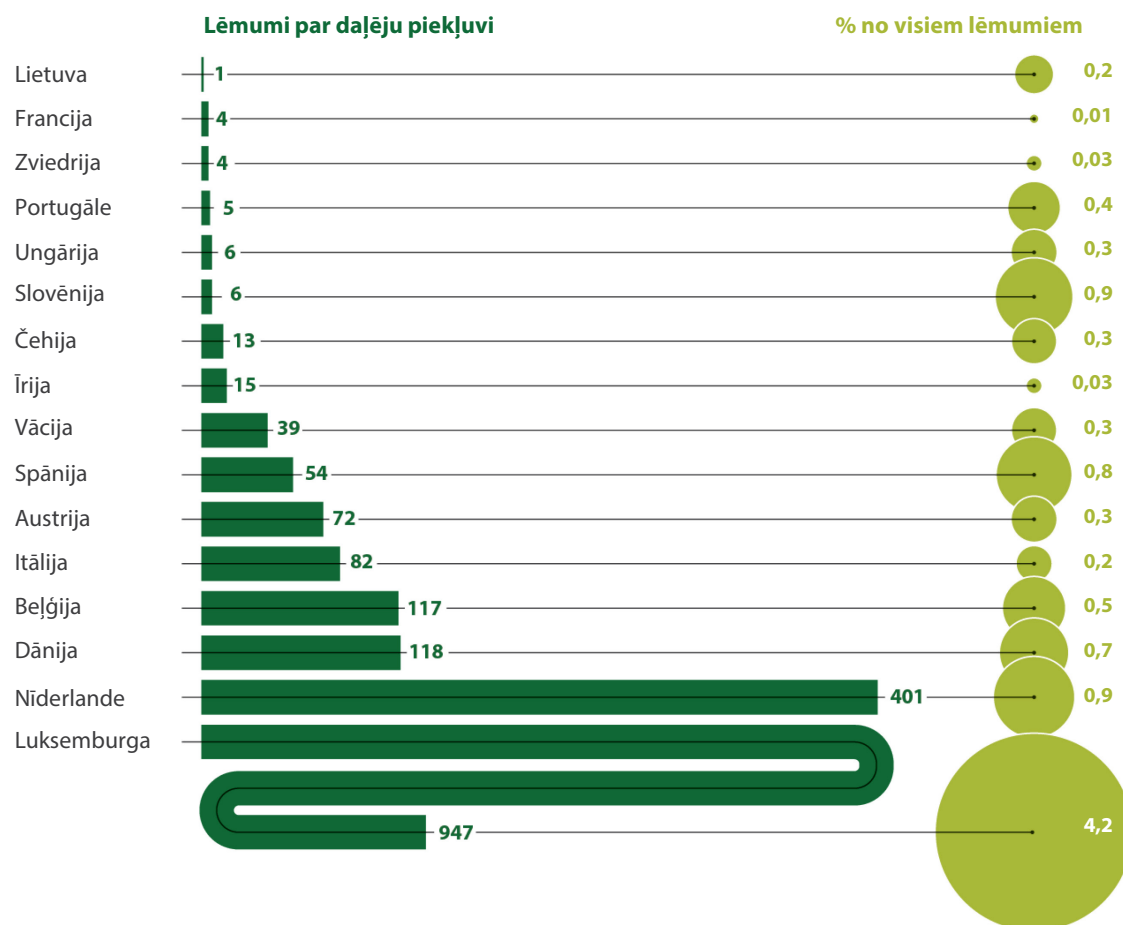
Piezīme. Simulators norāda, ka maksas ir orientējošas un var mainīties. Faktiskās maksas tiek apstiprinātas, iesniedzot pieteikumu.

Avots: Eiropas Savienība, pamatojoties uz [tīmekļvietni "Tava Eiropa"](#), 2023. gada decembris.

Daļēja piekļuve tiek izmantota mazāk nekā 1 % no visiem izdotajiem lēmumiem

69 Mūsu analīze par Reglamentēto profesiju datubāzes datiem attiecībā uz 2017.–2021. gadu (sk. **13.** punktu) parādīja, ka daļēju piekļuvi profesijai izmantoja 16 dalībvalstīs. Tomēr tas atbilda mazāk nekā 1 % no visu ES kompetento iestāžu pieņemtajiem lēmumiem. Apmēram pusi no tiem veidoja Luksemburga ar 947 PKA lēmumiem, kas atbilst aptuveni 4,2 % no kopskaita (sk. **16. attēlu**).

16. attēls. Daļējas piekļuves izmantošana dalībvalstīs (2017.–2021. gads)

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas datiem, kas sniegti 2023. gada novembrī.

70 Četrās mūsu apmeklētajās dalībvalstīs daļēju piekļuvi galvenokārt izmantoja skolotājiem (Beļģijā un Čehijā), veselības aprūpes profesijām (mazbērnu novietnes māsa Luksemburgā, ķirurģijas tehnoloģijas asistents Austrijā) un amatnieku profesijām (būvģaldnieks, namdaris un jumiķis Čehijā).

Kopējie apmācības principi pašlaik attiecas tikai uz slēpošanas instruktoriem

71 Visbeidzot, mēs vērtējam, vai tika izmantoti kopējie apmācības principi, kā paredzēts pārskatītajā PKA direktīvā, tostarp, no vienas puses, kopējā apmācības sistēma un, no otras puses, kopējā apmācības pārbaude.

72 Viens no nosacījumiem jaunu profesiju iekļaušanai kopējos apmācības principos ir tāds, ka vismaz vienā trešdaļā dalībvalstu būtu jāreglamentē vai nu šīs profesijas, vai arī izglītība un apmācība, kas ļauj iegūt kvalifikāciju tajās. Mēs konstatējam, ka kopējā apmācības sistēma līdz šim nebija izmantota, jo nebija iespējams sasniegt vienas trešdaļas dalībvalstu kvotu, kā arī bija grūti rast pietiekamus kopīgus aspektus dažādajos mācībuursos un atšķirīgajos tiesiskajos regulējumos dažādās dalībvalstīs.

73 Komisija kopā ar dalībvalstīm pēta, vai ir iespējams izveidot kopēju apmācības sistēmu fizioterapeita profesijai, lai gan mūsu revīzijas laikā konkrēti plāni nebija izstrādāti. Nav skaidrs, kā tiks īstenota kopējā apmācības sistēma un cik lielā mērā tā atšķirsies no minimālajiem saskaņotajiem apmācības nosacījumiem (sk. [2. attēlu](#)).

74 Kopējā apmācības pārbaude pašlaik attiecas tikai uz slēpošanas instruktoriem. Tomēr mēs nevarējām detalizēti revidēt šo pasākumu, jo profesija nav regulamentēta visās dalībvalstīs, un mūsu izlasē to regulamentē tikai Austrija. Tomēr Austrijas iestādes apstiprināja, ka kopējā slēpošanas instruktoru apmācības pārbaude ir lietderīga. Pamatojoties uz Reglamentēto profesiju datubāzi, slēpošanas instruktors bija ceturtā mobilākā profesija 2017.–2021. gadā (sk. [1. attēlu](#)).

Iekšējā tirgus informācijas sistēma atvieglo sadarbību starp dalībvalstīm un Komisiju

Iekšējā tirgus informācijas sistēma attiecībā uz profesionālajām kvalifikācijām nav ērti lietojama, tomēr kompetentās iestādes to plaši izmanto

75 Pārskatītajā PKA direktīvā Iekšējā tirgus informācijas sistēmas obligāta izmantošana tika attiecināta arī uz automātiski atzīto profesiju paziņojumiem (direktīvas V pielikums) un uz nesen ieviestajām sadarbības procedūrām: Eiropas profesionālo karti un brīdināšanas mehānismu (sk. [17. attēlu](#)). Revīzijas laikā mēs vērtējam, vai Iekšējā tirgus informācijas sistēma tika atzīta par lietderīgu un vai kompetentās iestādes to izmantoja.

17. attēls. Iekšējā tirgus informācijas sistēmas (IMI) obligāta izmantošana: iestāde iestādei un iestāde Komisijai

Iestāde iestādei	Administratīvā sadarbība attiecībā uz atsevišķiem PKA pieteikumiem
	Brīdinājumu ieviešana
Iestāde Komisijai	Paziņojumi par V pielikuma (nozaru profesijas) atjaunināšanu
	Plānotā pāreja no RPD uz IMI, sākot no 2024. gada

Avots: ERP, pamatojoties uz PKA direktīvu, IMI regulu un Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2023/423.

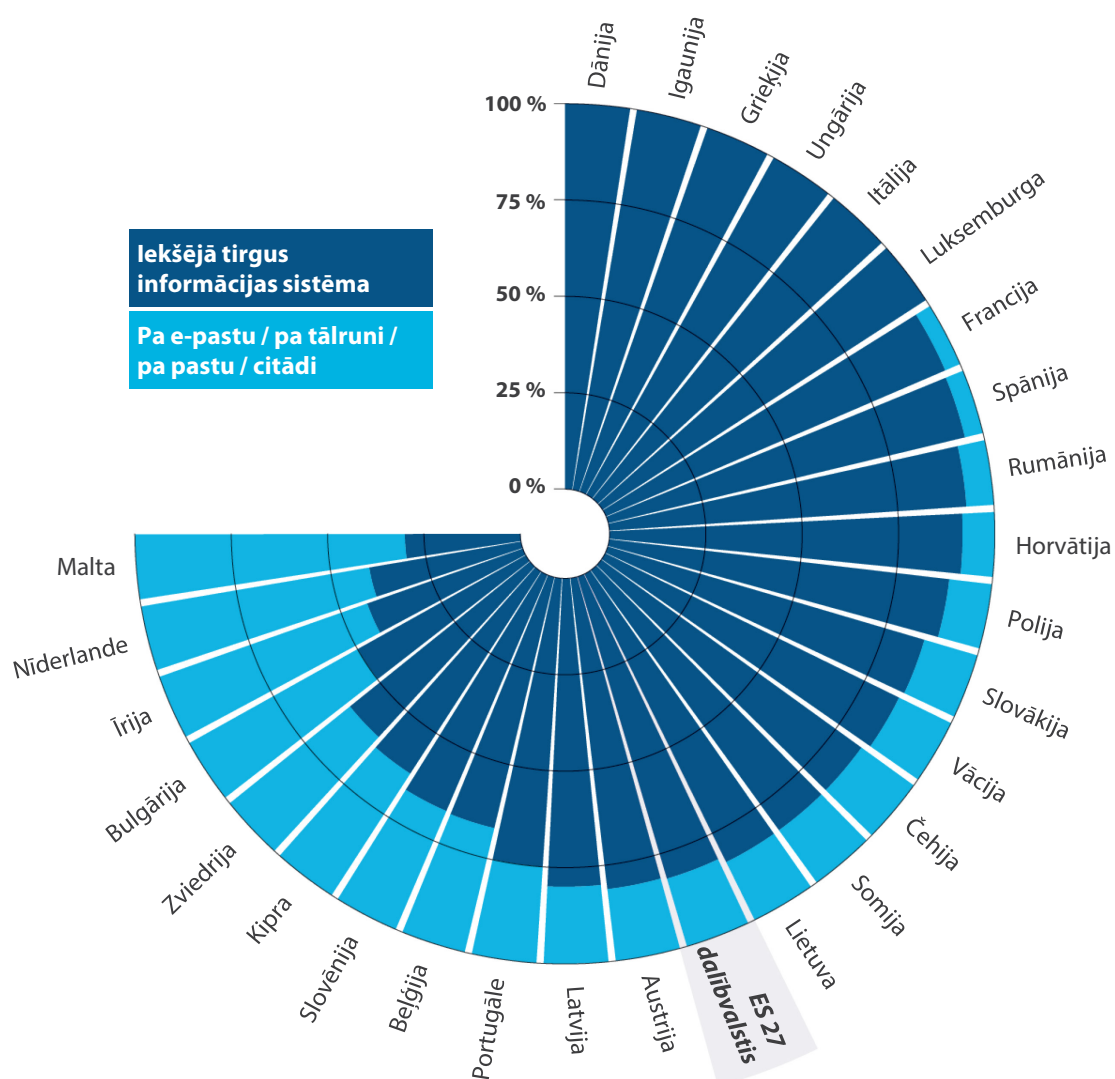
76 40 % aptaujas respondentu apgalvoja, ka Iekšējā tirgus informācijas sistēmu profesionālo kvalifikāciju jomā ir grūti izmantot tās neelastīgās struktūras dēļ, neraugoties uz Komisijas sniegto apmācību palīdzību. Kompetentās iestādes četrās mūsu apmeklētajās dalībvalstīs apstiprināja, ka tās izmanto šo rīku un kopumā uzskata par lietderīgu, piemēram, lai noteiktu kompetentās iestādes izcelsmes dalībvalstīs.

77 Pamatojoties uz aptauju un revīzijas apmeklējumiem, Iekšējā tirgus informācijas sistēmā mēs konstatējam turpmāk minētos trūkumus.

- **Rīks nav ērti lietojams:** tajā ir sešas iepriekš noteiktu kategoriju jautājumu kopas ar gandrīz 100 iepriekš noteiktiem apakšjautājumiem. Lai gan šī strukturētā pieeja nodrošina atbilstību tiesību aktiem, jautājumu visaptverošā rakstura dēļ lietotājiem vajag daudz laika, lai atrastu jautājumu, kas uz tiem attiecas.
- **Kompetento iestāžu saraksts nav atjaunināts:** lai mēs varētu veikt aptauju, 12 dalībvalstīm bija jāiesniedz revīzijas darba grupai par PKA atbildīgo iestāžu saraksts, jo Iekšējā tirgus informācijas sistēmā iekļautā informācija bija novecojusi. Neraugoties uz to, ka Komisija lūdza dalībvalstis atjaunināt sarakstus, tas netika darīts konsekventi.
- **Izcelsmes valstis kavējas atbildēt uz pieprasījumiem:** tā kā nav tiesību aktos noteikta termiņa, kādā jāatbild uz pieprasījumiem Iekšējā tirgus informācijas sistēmā, ne vienmēr tiek sniegta savlaicīga atbilde (saskaņā ar mūsu apmeklētajām dalībvalstīm – tā būtu jāsniedz divu nedēļu laikā). No 2017. līdz 2021. gadam dalībvalstis iesniedza vairāk nekā 50 000 pieprasījumu citām dalībvalstīm par individuāliem pieteikumiem; uz 28 % pieprasījumu (jeb aptuveni uz 15 000 pieprasījumu) divu nedēļu laikā atbildes netika sniegtas. Tādējādi šie kavējumi ietekmē atzišanas procedūras ilgumu uzņēmējdalībvalstī.

78 Ņemot vērā iepriekš minēto, mūsu apmeklēto dalībvalstu kompetentās iestādes apgalvoja, ka arī tad, ja tās izmanto lekšējā tirgus informācijas sistēmu, lai iesniegtu pieprasījumu, tās parasti izmanto citus saziņas līdzekļus, lai izsekotu saviem pieprasījumiem, galvenokārt e-pastu vai tālruni. No visām iestādēm, kas atbildēja uz mūsu aptaujas jautājumiem, 82 % kādā no procedūras posmiem izmanto lekšējā tirgus informācijas sistēmu. Tomēr mēs atkal konstatējam lielas atšķirības starp dalībvalstīm (sk. [18. attēlu](#)).

18. attēls. Respondenti dalībvalstīs, kas profesionālajām kvalifikācijām izmanto lekšējā tirgus informācijas sistēmu

Avots: ERP, pamatojoties uz aptaujas 13.1. jautājumu.

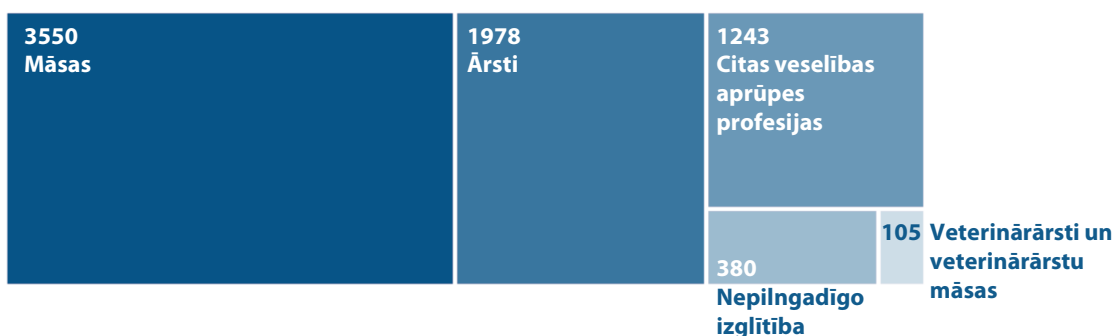
Iestādes ir pārslogotas ar brīdinājumiem un neiekļauj tos atzišanas procedūrā

79 Ar pārskatīto direktīvu tika ieviests brīdināšanas mehānisms starp dalībvalstu iestādēm. Ar to iecerēts nodrošināt augstu veselības un patērētāju tiesību aizsardzības līmeni. Ar pārskatīto direktīvu tiek ieviests kompetento iestāžu pienākums ievadīt brīdinājumus lekšējā tirgus informācijas sistēmā “būtisku iemeslu” dēļ, lai citas dalībvalstis varētu izmantot šo informāciju savām individuālajām atzišanas procedūrām. Pašlaik nav būtiska iemesla oficiālas juridiskas definīcijas, un dalībvalstu ziņā ir novērtēt, kas iekļauts: pārkāpumi, notiekoši disciplinārie pasākumi vai notiesājoši spriedumi krimināllietās. Brīdinājumi var attiekties arī uz nebūtiskiem gadījumiem un administratīviem jautājumiem kā, piemēram, profesionālās dalībmaksas nemaksāšana. Visbeidzot, falsificēti kvalifikāciju pierādījumi ir vēl viens brīdinājumu veids, un tie ir daļa no atsevišķa *IMI* moduļa. Šie brīdinājumi vienmēr ir balstīti uz tiesas lēmumu.

80 Saskaņā ar spēkā esošo PKA direktīvu un lekšējā tirgus informācijas sistēmas regulu kompetentajām iestādēm būtisku iemeslu dēļ nav obligāti jāiepazīstas ar brīdinājuma moduli pirms PKA lēmuma pieņemšanas.

81 No 2017. līdz 2021. gadam dalībvalstis brīdināšanas mehānismā kopumā ievadīja vairāk nekā 25 000 brīdinājumu (būtiski un administratīvi iemesli). Aptuveni ceturtdaļa no tiem bija būtisku iemeslu dēļ, puse no tiem attiecās uz māsas profesiju un 5 % – profesijām, kas saistītas ar nepilngadīgo izglītību (sk. [19. attēlu](#)).

19. attēls. Būtisku iemeslu dēļ nosūtīto brīdinājumu sadalījums pa profesijām ES 27 dalībvalstīs (2017.–2021. gads)

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas datiem, kas saņemti 2023. gada decembrī.

82 Mēs konstatējam, ka brīdinājumu lielā skaita dēļ mūsu apmeklēto dalībvalstu iestādes, izskatot konkrētus PKA pieteikumus, tos nepārbaudīja.

Direktīvas V pielikums, kurā uzskaitīti kvalifikācijas apliecināšie dokumenti, kas vajadzīgi automātiskai atzīšanai, ir saistīts ar apgrūtināšanu un ilgstošu, tomēr noderīgu procesu

83 Pilsoņi var iegūt automātisku savu kvalifikāciju atzīšanu, pamatojoties uz PKA direktīvas V pielikumā uzskaitītajām kvalifikācijām. Lai nodrošinātu pieteikumu raitu apstrādi, V pielikums ir regulāri jāatjaunina, ideālā gadījumā – **reizi gadā**. Atjaunināšana sākas ar dalībvalstu paziņojumiem Komisijai, kas ievadīti, izmantojot lekšējā tirgus informācijas sistēmu (sk. **17. attēlu**). Komisija caurskata šo informāciju un pieņem deleģēto aktu. V pielikuma atjaunināšanas procesa mērķis ir garantēt iestāžu savstarpēju uzticēšanos un nodrošināt pieteikumu ātru apstrādi. Tomēr ir jāiegulda liels administratīvais darbs, lai pastāvīgi atjauninātu V pielikumu.

84 Kopš 2013. gada Komisija ir pieņēmusi septiņus deleģētos aktus, no kuriem pēdējais tika pieņemts mūsu revīzijas laikā (sk. **1. tabulu**).

1. tabula. Sīkāka informācija par septiņiem deleģētajiem aktiem V pielikuma atjaunināšanai

Tiesību akts	Pieņemšanas datums	Mēnešu skaits kopš pēdējā atjauninājuma
Pārskatītā PKA direktīva (2013/55/ES)	20.11.2013.	
Deleģētais akts 2016/790	13.1.2016.	26
Deleģētais akts 2017/2113	11.9.2017.	20
Deleģētais akts 2019/608	16.1.2019.	16
Deleģētais akts 2020/548	23.1.2020.	12
Deleģētais akts 2021/2183	25.8.2021.	19
Deleģētais akts 2023/2383	23.5.2023.	21
Deleģētais akts 2024/1395	5.3.2024.	10
VIDĒJI		18

Avots: ERP, pamatojoties uz deleģētajiem aktiem.

85 Mēs konstatējam, ka V pielikuma atjauninājumi vidēji ilgst pusotru gadu, bet tas palielina risku, ka nesen iegūtu kvalifikāciju turētāji negūst labumu no automātiskās sistēmas. Turklāt Komisijai nebija skaidru termiņu, kādos jāpārskata dalībvalstu paziņojumi un jāpublicē attiecīgie deleģētie akti.

86 Visbeidzot, mēs konstatējam, ka visplašāk izmantotā automātiskā PKA sistēma ir tā, kuras pamatā ir minimālās apmācības prasības. Tā attiecas uz septiņām nozaru profesijām (sk. [2. attēlu](#)), no kurām mūsu izlasē ir iekļauta vispārējās aprūpes māsa. Pašlaik nav plānots šo sistēmu attiecināt arī uz citām profesijām.

Komisijas veiktā datu un ziņojumu pēcpārbaude ir vāja

Komisija nepietiekami pārbaudīja Reglamentēto profesiju datubāzē iekļautos datus un ziņojumus, ko dalībvalstis iesniedza katru otro gadu

87 PKA direktīva uzliek dalībvalstīm pienākumu sniegt statistikas datus reizi divos gados (sk. [17.](#) punktu). Dalībvalstīm būtu arī jāziņo par PKA lēmumiem Reglamentēto profesiju datubāzē. Mēs pārbaudījām, vai Komisija bija uzraudzījusi dalībvalstu iesniegtos ziņojumus un statistiku. Laikposmā no 2017. līdz 2021. gadam 27 dalībvalstis izdeva vairāk nekā 225 000 PKA lēmumu, no kuriem vairāk nekā 150 000 bija pozitīvi (69 %), gandrīz 20 000 bija negatīvi (8 %), bet pārējie bija “neitrāli” (23 %). Neitrālie lēmumi ietvēra lēmumus bez galīgā iznākuma (13 %) un deklarācijas saistībā ar pagaidu mobilitāti, kad nebija veiktas kvalifikāciju pārbaudes (10 %) (sk. [20. attēlu](#)).

20. attēls. Dalībvalstu kompetento iestāžu pieņemtie atzīšanas lēmumi 2017.–2021. gadā

→ * Iziet pielāgošanās periodu, notiek izskatīšana, iesniegta apelācija.

→ ** Izņēmumi, uz ko attiecas 7. panta 4. punkts (iepriekšējās pārbaudes).

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas datiem, kas saņemti 2023. gada novembrī.

88 Mēs salīdzinājām Komisijai nosūtītos visu dalībvalstu ziņojumus. Mēs konstatējām, ka septiņas dalībvalstis⁴ kopš 2017. gada nebija nosūtījušas nevienu ziņojumu. Mēs konstatējām neatbilstības attiecībā uz dalībvalstu ziņojumos aptverto pārskata periodu un iekļauto informāciju. Mēs nevarējām atrast Komisijas pamatnostādnes par to, kādam jābūt šo ziņojumu izklāstam.

⁴ Austrija, Kipra, Čehija, Grieķija, Latvija, Luksemburga un Slovēnija.

89 Attiecībā uz veidu, kādā paziņot datus Reglamentēto profesiju datubāzē, Komisija izdeva pamatnostādnes. Tomēr tajās nav paskaidrots, kā visos gadījumos datubāzē klasificēt lēmumus, piemēram, ja lēmumā kā kompensācijas pasākums ir iekļauta pārbaude, iestādēm nav skaidrs, vai tas ir neitrāls vai pozitīvs lēmums (sk. [IV pielikumu](#)).

90 Mēs arī konstatējam, ka Komisija neveica Reglamentēto profesiju datubāzes statistikas datu ticamības pārbaudes un nesazinājās ar attiecīgajām dalībvalstīm.

91 Revīzijas laikā mēs konstatējam neuzticamu datu gadījumus un pārāk mazu deklarēto lēmumu skaitu datubāzē.

- Pamatojoties uz četru dalībvalstu apmeklējumiem, mēs secinājām, ka kompetento iestāžu izdoto lēmumu skaits un to iekšējā sistēmā deklarētais skaits ne vienmēr atbilda Reglamentēto profesiju datubāzei.
- Saskaņā ar Komisijas datiem Grieķija nav sniegusi nekādus statistikas datus par 2017.–2021. gada periodu.
- Laikposmā no 2023. gada marta līdz 2023. gada novembrim Čehijas iestādes deklarēja ievērojamu skaitu papildu lēmumu par 2017.–2021. gada periodu (+ 22 %). Tas liecina, ka Čehija sākotnēji nav pietiekami ziņojusi par to lēmumiem.
- Austrijā atzīšanas lēmumi, ko pieņēmušas reģionu kompetentās iestādes, datubāzē parasti netika deklarēti. IT rīks neļāva izveidot atsevišķu saskarni katram reģionam, lai gan saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju tas būtu nepieciešams, jo par vienu un to pašu profesiju bija atbildīgi dažādi reģioni vai provinces. Turklāt mēs konstatējam, ka visi lēmumi tika ievadīti manuāli, un tas palielināja kļūdu risku. Diskusijās ar Komisiju noskaidrojām, ka regulēto profesiju datubāzē ietvertie dati 2024. gada sākumā bija jāpārceļ uz iekšējā tirgus informācijas sistēmu. Tomēr pašlaik nav skaidru plānu par to, kā atrisināt jautājumus par trūkstošajām deklarācijām un riskiem, kas saistīti ar datu manuālu ievadi.
- Lai gan ES pilsoņiem Vācija ir [galvenā galamērķa valsts](#), datubāzē paziņoto lēmumu skaits veido tikai 6 % no visiem lēmumiem. 2023. gada novembrī mēs konstatējam, ka atbildīgajai Vācijas ministrijai nepietika cilvēkresursu, lai visus lēmumus par 2017.–2021. gadu ievadītu Reglamentēto profesiju datubāzē. Tomēr tā bija iesniegusi Komisijai *Excel* datnes ar statistikas datiem, jo nebija iespējams automātiski augšupielādēt datus, bet nebija šos lēmumus ievadījusi datubāzē.

92 Kopš 2016. gada un pēc tam reizi divos gados ar pārskatīto direktīvu tika ieviesti jauni pienākumi dalībvalstīm ziņot par visām profesiju reglamentēšanas prasībām, kas ir atceltas vai mīkstinātas (t. i., par turpmākiem valsts rīcības plāniem). Šo pienākumu ieviesa tajā pašā laikā, kad tika iesniegts Samērīguma direktīvas priekšlikums.

Mēs vērtējam, vai Komisija bija uzraudzījusi šos ziņojumus no dalībvalstīm.

Mēs konstatējam, ka laikposmā no 2017. līdz 2021. gadam deviņas dalībvalstis⁵ nebija publicējušas nevienu ziņojumu, bet piecas⁶ bija iesniegušas tikai dažus no prasītajiem ziņojumiem. Komisija mums paskaidroja, ka šāda ziņošana bijusi obligāta tikai tad, ja regulējums bija atcelts vai mīkstināts. Tomēr mēs konstatējam, ka Čehija nebija iesniegusi ziņojumu 2024. gada janvārī, taču piekļuve deviņām reglamentētajām profesijām 2023. gadā bija mīkstināta.

93 Papildus šīm ziņošanas prasībām dalībvalstīm ir arī regulāri jāatjaunina Reglamentēto profesiju datubāze (profesiju cilne). Komisija mūs informēja, ka PKA direktīvas kontekstā tā neuzskatīja, ka tai būtu pienākums oficiāli pārbaudīt minētos samērīguma iemeslus. Tomēr tā daļēji pārbaudīja dalībvalstu iesniegto datu kvalitāti, novērtējot, vai informācija ir ievadīta pareizajās vietās.

Komisija ir risinājusi transponēšanas jautājumus, izmantojot pārkāpuma procedūras, bet dalībvalstis vēl nav veikušas visus direktīvas pilnīgai piemērošanai nepieciešamos korektīvos pasākumus

94 2018. un 2019. gadā Komisija sāka pārkāpuma procedūras saistībā ar profesionālajām kvalifikācijām. Šīs procedūras attiecās uz visām dalībvalstīm.

95 2024. gada februārī 12 dalībvalstīs joprojām nebija novērsti pārkāpumi, un 75 problēmjautājumi saglabājās visās dalībvalstīs, kaut arī to skaits bija mazāks nekā 2020. gada martā (130 neatrisināti jautājumi) (sk. [V pielikumu](#)). Lielu daļu darba saistībā ar iespējamu direktīvas transponēšanas pārkāpumu konstatēšanu Komisija uzticēja ārējam konsultantam.

⁵ Bulgārija, Kipra, Igaunija, Grieķija, Īrija, Lietuva, Luksemburga, Portugāle un Spānija.

⁶ Čehija, Vācija, Malta, Rumānija un Slovākija sniedza informāciju tikai par vienu gadu.

Informācija, ko Komisija un dalībvalstis sniedz pilsoņiem, ir pieejama, bet nav konsekventa

96 Pilsoņi var atrast PKA informāciju vairākās tīmekļvietnēs, piemēram: vietnē *Your Europe* (GROW ĢD), *Reglamentēto profesiju datubāzē* (GROW ĢD), valstu *vienotajos kontaktpunktos* (e-pārvaldes portālos, kas sniedz informāciju tiešsaistē) un dalībvalstu kompetento iestāžu vietnēs. Mēs vērtējam, vai pilsoņi, apmeklējot šīs tīmekļvietnes, var atrast minimālo tiem nepieciešamo informāciju, piemēram,

- dažādās dalībvalstīs reglamentēto profesiju sarakstu;
- to profesiju sarakstu, uz kurām attiecas kvalifikāciju iepriekšēja pārbaude;
- to profesiju sarakstu, kuras aptver Eiropas profesionālā karte;
- prasības un informāciju par PKA procedūrām;
- kvalifikāciju atzīšanas maksas;
- sīkāku informācija par to, kā iesniegt pārsūdzību.

97 Mēs arī pārbaudījām, vai iedzīvotāji gūst labumu no viegli pieejamas informācijas par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu no Komisijas un dalībvalstīm un vai informācija no šiem dažādajiem avotiem bija pilnīga, uzticama un konsekventa.

Visas apmeklētās dalībvalstis kopš 2019. gada ir uzlabojušas informācijas pieejamību pilsoņiem

98 Komisija 2019. gadā pārbaudīja, vai PKA informācija ir pieejama tiešsaistē vienoto kontaktpunktu tīmekļvietnēs. Tā nosūtīja oficiāla paziņojuma vēstules visām dalībvalstīm par tiešsaistes informācijas pieejamību attiecībā uz: noteikumiem, kas piemērojami, lai iegūtu kvalifikāciju atzīšanu, tiešsaistes procedūrām un formalitātēm saistībā ar piekļuvi reglamentētajām profesijām, un tiešsaistes palīdzību saistībā ar to, kā interpretēt konkrētas prasības un kā rīkoties to gadījumā. Praktiskā revīzijas darba ietvaros no 2023. gada maija līdz oktobrim mēs arī pētījām tiešsaistē pieejamo profesionālo kvalifikāciju atzīšanas informāciju un pārbaudījām, vai kopš 2019. gada ir bijuši kādi uzlabojumi.

99 Mēs konstatējam, ka visās četrās mūsu apmeklētajās dalībvalstīs ir panākts progress, jo pilsoņi varēja tiešsaistē saņemt vismaz minimālo nepieciešamo informāciju. Šī informācija bija pieejama vismaz vienā dalībvalsts oficiālajā valodā un angļu valodā.

PKA informācija, kas iedzīvotājiem sniegta Komisijas un dalībvalstu tīmekļvietnēs, ne vienmēr ir konsekventa un uzticama

100 Mēs arī pārbaudījām, vai dalībvalstu sniegtā tiešsaistes informācija bija saistīta ar Komisijas tīmekļvietnēs sniegto informāciju. Visās četrās apmeklētajās dalībvalstīs profesiju saraksts, uz kurām attiecas Eiropas profesionālā karte, ES tīmekļvietnēs bija tāds pats kā valstu tīmekļvietnēs. Tomēr visās četrās dalībvalstīs mēs konstatējam neatbilstības reglamentēto profesiju sarakstā (sk. [6. izcēlumu](#)).

6. izcēlums

Neatbilstības reglamentēto profesiju sarakstos

Reglamentēto profesiju datubāzē (RPD) Austrijā (Vīnes vienotais kontaktpunkts), Beļģijā un Čehijā reglamentēto profesiju skaits bija mazāks nekā katras dalībvalsts rīcībā esošajos sarakstos. Austrijā bija 31 papildu profesija, Beļģijā bija 142, bet Čehijā – 36. Tas galvenokārt bija saistīts ar specializāciju veselības aprūpes profesijās.

Vīnē pastāvēja atšķirības arī citās profesijās, piemēram, sociālajā pedagoģijā, attiecībā uz uzņēmumiem, kas piedāvā liftu uzturēšanu, un citās īpašās profesijās izglītības, apmācības vai transporta jomā. Beļģijā valsts sarakstā bija uzskaitītas visas reglamentētās profesijas pēc pašvaldības vai reģiona, tāpēc tās vairākas reizes bija iekļautas Beļģijas sarakstā, bet tikai vienu reizi Reglamentēto profesiju datubāzē. Tomēr profesijas kodolenerģijas un kalnrūpniecības nozarē Čehijā bija iekļautas valsts sarakstā, nevis Reglamentēto profesiju datubāzē.

Savukārt Luksemburgā Reglamentēto profesiju datubāzē bija par 171 reglamentētu profesiju vairāk nekā valsts sarakstā. Tas attiecās uz visām nozarēm, tostarp uz specializāciju veselības aprūpē un profesijām tirdzniecības, amatniecības un rūpniecības nozarēs (piemēram, uz miesniekiem, maizniekiem, frizieriem un skaistumkopšanas speciālistiem).

101 Mēs salīdzinājām to profesiju sarakstus, kurām ir ietekme uz sabiedrības veselību un drošību, Reglamentēto profesiju datubāzē un dalībvalsts sarakstos un konstatējam, ka tie nav konsekventi. Šos sarakstus izmanto, lai noteiktu, vai pilsonim nepieciešams veikt iepriekšējas pārbaudes pagaidu mobilitātes gadījumos (sk. [53.](#) punktu). Ilustratīvi piemēri no mūsu apmeklētajām dalībvalstīm sniegti [7. izcēlumā](#).

7. izcēlums

Neatbilstības to profesiju sarakstos, uz kurām attiecas iepriekšējas pārbaudes

Mēs konstatējam, ka Beļģijā, Čehijā un Luksemburgā Reglamentēto profesiju datubāzē bija lielāks skaits profesiju, kurās pagaidu mobilitātes gadījumos veic iepriekšējas pārbaudes, nekā dalībvalstu sarakstos (atšķirība par 22 profesijām Beļģijā, par 21 profesiju Čehijā un par 32 profesijām Luksemburgā). Tas galvenokārt bija saistīts ar specializāciju veselības aprūpes profesijās.

Beļģijā profesiju kartēšana abos sarakstos bija atšķirīga. Turklāt fizioterapeita, ugunsdzēsēja un civilās aizsardzības speciālista profesijās tika veiktas iepriekšējas pārbaudes saskaņā ar dalībvalstu sarakstu, bet ne saskaņā ar Reglamentēto profesiju datubāzi.

Čehijā iepriekšējās pārbaudes vairākām profesijām tika atceltas pēc 2020. gada Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanas darba grupas (*SMET*) uzdevuma, taču līdz mūsu revīzijas laikam Reglamentēto profesiju datubāze nebija atjaunināta.

Austrijā (vienotais kontaktpunkts Vīnē) mēs nevarējām saskaņot informāciju no dažādiem avotiem par profesijām, uz kurām attiecas iepriekšējas pārbaudes. Reglamentēto profesiju datubāzē bija uzskaitītas 62 profesijas, bet vienotā kontaktpunkta tīmekļvietnē vācu valodā 74 profesijas, angļu valodā – 56 profesijas. Arī vācu un angļu valodas versijās profesijas bija izklāstītas atšķirīgi.

102 Kopumā mēs konstatējam, ka Reglamentēto profesiju datubāzē bija iekļauta visjaunākā informācija par reglamentētajām profesijām. Tomēr mūsu revīzijas laikā neviens no mūsu apmeklēto dalībvalstu vienotajiem kontaktpunktiem nepiedāvāja iedzīvotājiem tiešu saiti uz Reglamentēto profesiju datubāzi.

Secinājumi un ieteikumi

103 ES pilsoņiem ir tiesības strādāt jebkurā ES dalībvalstī. ES uzrauga pilsoņu tiesības uz darbaspēka mobilitāti reglamentētajās profesijās. Pateicoties ES koordinatores lomai nodarbinātības jautājumos, 2005. gadā tika pieņemta direktīva par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu. Direktīvas mērķis ir novērst to, ka dalībvalstis izvirza pārmērīgus nosacījumus kādas ES dalībvalsts pilsoņiem, kuri vēlas strādāt reglamentētā profesijā citā dalībvalstī. Profesionālo kvalifikāciju regulējums ir paredzēts arī tam, lai garantētu, ka jebkurā dalībvalstī sniegtie pakalpojumi atbilst vieniem un tiem pašiem “sabiedrības veselības un drošības” standartiem.

104 Mēs secinām, ka profesionālo kvalifikāciju atzīšana Eiropas Savienībā ir būtisks, bet maz un nekonsekventi izmantots mehānisms reglamentētas profesijas praktizēšanai citā dalībvalstī.

105 Mēs saskaitījām Eiropas Savienībā reglamentētās profesijas un secinājām, ka 2023. gadā joprojām reglamentētas bija 5700 profesijas (dalībvalstī vidēji 212 profesijas) un, iespējams, ka tikai 6 % pilsoņu, kuri 2017.–2019. gadā bija pārcēlušies uz citu dalībvalsti, bija izmantojuši profesionālo kvalifikāciju atzīšanas sistēmas. Pieejamie dati neļauj novērtēt, cik ES pilsoņu ir pārcēlušies uz citu dalībvalsti, bet nevar tur strādāt savā profesijā, jo to reglamentē uzņēmējvalsts un viņu kvalifikācija nav atzīta. Nav arī datu par to, cik ir bijis tādu, kas nav pārcēlušies, jo viņiem bijušas grūtības panākt kvalifikāciju atzīšanu (26.–37. punkts).

106 Mēs konstatējām, ka direktīvas piemērošanai dalībvalstīs piemīt trūkumi, kas tieši ietekmē tos pilsoņus, kuri vēlas strādāt reglamentētā profesijā citā dalībvalstī. Mēs konstatējām, ka nav elektronisku procedūru, maksas par atzīšanas procedūras izmantošanu tiek noteiktas patvaļīgi un ievērojami atšķiras starp dalībvalstīm, ir iestādes, kuras pieprasa vairāk dokumentu, nekā noteikts direktīvā un rīcības kodeksā, tiek noteiktas pārmērīgas iepriekšējās pārbaudes un kompensācijas pasākumi un procedūras ir garākas, nekā paredzēts (38.–64. punkts).

107 Ar 2013. gadā pārskatīto direktīvu bija paredzēts modernizēt atzīšanas procedūru. Mēs konstatējam, ka, izņemot leikšējā tirgus informācijas sistēmu, iedzīvotāji un iestādes jaunos pasākumus neizmantoja plaši, tāpēc pārskatīšanai praksē ir bijusi maza pievienotā vērtība. Mēs konstatējam, ka Eiropas profesionālā karte bija pieejama profesijām, kurām dažkārt var izmantot arī automātisko sistēmu, un ka šī procedūra var radīt lielākas izmaksas nekā standarta procedūra. Turklāt dalībvalstis gandrīz nav izmantojušas iespēju piešķirt daļēju piekļuvi. Par daļēju piekļuvi pieņemts mazāk nekā 1 % no visiem atzīšanas lēmumiem. Visbeidzot, vairāk nekā desmit gadus pēc pārskatīšanas tikai vienai profesijai ir izstrādātas (un tādējādi izmantotas) jaunas atzīšanas procedūras, kuru pamatā ir kopīgi apmācības principi (65.–74. punkts).

108 Pārskatītajā direktīvā leikšējā tirgus informācijas sistēmas izmantošana tika noteikta par obligātu attiecībā uz profesionālajām kvalifikācijām, un šī sistēma, neraugoties uz problēmām, kas saistītas ar tās izmantošanu, ir atvieglojusi sadarbību dalībvalstu starpā, kā arī starp tām un Komisiju. Tomēr, piešķirot profesionālo kvalifikāciju atzīšanu, kompetentās iestādes neņēma vērā brīdinājumus, ko sistēmā ievadījušas citas dalībvalstis, pat ja tie attiecās uz būtiskiem iemesliem, kuriem pašlaik nav oficiālas juridiskas definīcijas. Būtiski iemesli varētu būt iepriekšēji pārkāpumi, disciplināri pasākumi vai notiesājoši spriedumi krimināllietās. Visbeidzot, V pielikums, kurā uzskaitītas kvalifikācijas septiņās nozaru profesijās, ir būtisks direktīvas elements, ar ko nodrošināt kompetento iestāžu savstarpēju uzticēšanos, taču Komisijai nav noteikta termiņa tā atjaunināšanai (75.–86. punkts).

109 Mēs arī konstatējam, ka Komisija bija risinājusi transponēšanas jautājumus, lai nodrošinātu ES profesionālo kvalifikāciju atzīšanas sistēmas pienācīgu darbību, taču nebija pietiekami sekojusi līdz tam, kā dalībvalstis praktiski piemēroja direktīvu un vai tās bija izpildījušas savus ziņošanas pienākumus (87.–95. punkts).

110 Visbeidzot, mēs konstatējam, ka pilsoņiem, kuri vēlas strādāt reglamentētā profesijā citā dalībvalstī, sniegtā informācija ir kļuvusi pieejamāka, taču bieži vien tā nav uzticama un konsekventa (96.–102. punkts).

111 Pamatojoties uz šiem konstatējumiem, mēs iesakām:

1. ieteikums. Nodrošināt vienveidīgu PKA sistēmas piemērošanu

Iesakām Komisijai:

- a) precizēt, piemēram, ierosinot izmaiņas tiesību aktos vai sniedzot Komisijas ieteikumus,
 - to, cik svarīgi ir Komisijai un/vai neatkarīgai struktūrai pārskatīt dalībvalstu veiktās samērīguma pārbaudes;
 - jēdzienu par ietekmi uz sabiedrības veselību un drošību, lai izvairītos no tā, ka iestādes noteikumus interpretē šauri un tādējādi kavē efektīvu profesionālo kvalifikāciju atzīšanas procedūru; un
- b) uzraudzīt visas sistēmas efektivitāti un veikt savlaicīgu un efektīvu korekciju, ja konstatētas nepilnības, jo īpaši koncentrējoties uz saskaņotu datu iegūšanu no dalībvalstīm atbilstoši to ziņošanas pienākumiem un nodrošinot direktīvā noteikto termiņu ievērošanu attiecībā uz katru no dažādajām atzīšanas procedūrām.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2025. gads.

2. ieteikums. Atzīšanas procedūrā integrēt brīdināšanas mehānismu

Iesakām Komisijai:

- a) attiecībā uz brīdināšanas mehānismu, piemēram, ar īstenošanas aktu, precizēt jēdzienu “būtiski iemesli” un
- b) noteikt, ka dalībvalstīm atzīšanas procedūru laikā ir obligāti jāizmanto lekšējā tīrgus informācijas sistēmas brīdināšanas mehānisms, nodrošinot, ka būtisku iemeslu dēļ saņemtie brīdinājumi tiek pienācīgi ņemti vērā. Tas ir īpaši svarīgi profesionāļiem, kuri ir tiešā saskarē ar pacientiem vai nepilngadīgajiem.

Ieviešanas mērķtermiņš: pēc iespējas drīz, bet vēlākais līdz 2025. gadam.

3. ieteikums. Atjaunināt V pielikumu un saīsināt atzīšanas termiņu, nozaru profesijām izmantojot automatisko sistēmu

Ierosinot tiesību aktu grozījumus, Komisijai jāapsver:

- a) prasīt, lai direktīvas V pielikums tiktu atjaunināts katru gadu, un
- b) attiecībā uz automatisko sistēmu, kuras pamatā ir V pielikums, saīsināt termiņu, kādā kompetentajām iestādēm jāpieņem pamatots lēmums, līdz vienam mēnesim no pieteikuma iesniedzēja pilnīgas dokumentācijas iesniegšanas dienas.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2026. gads.

4. ieteikums. Nodrošināt uzticamas un konsekventas informācijas sniegšanu pilsoņiem

Komisijai jānudina dalībvalstis nodrošināt pilsoņiem vienotu informācijas avotu (vai atsauci uz to) ES līmenī un gādāt, lai sniegtā informācija – tostarp par to, vai konkrētā profesija ir reglamentēta, pakļauta iepriekšējām pārbaudēm, kādi ir kompensācijas pasākumi un paredzamās maksas par atzīšanas procedūru, – vienmēr būtu uzticama.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2025. gads.

Šo ziņojumu 2024. gada 15. maija sēdē Luksemburgā pieņēma II apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas locekle *Annemie Turtelboom*.

Revīzijas palātas vārdā —

Tony Murphy
priekšsēdētājs

Pielikumi

I pielikums. Organizācijas, kuras dalībvalstīs apmeklējām un kuru pārstāvjus iztaujājām

ieinteresētā persona	Loma / atbildības joma	Organizācijas nosaukums
Austrija		
Kompetentās iestādes izlasē iekļautajām profesijām	Kompetentā iestāde būvinženiera profesijai	<i>Bundesministerium für Arbeit und Wirtschaft</i> (Darba un tautsaimniecības federālā ministrija)
	Kompetentā iestāde namdara profesijai (uzņēmējdarbības sākšana)	<i>Amt der Wiener Landesregierung</i> (Vīnes reģiona valdība)
	Kompetentā iestāde namdara profesijai (pagaidu mobilitāte)	<i>Bundesministerium für Arbeit und Wirtschaft</i> (Darba un tautsaimniecības federālā ministrija)
	Kompetentā iestāde vidusskolas skolotāja profesijai	<i>Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Forschung</i> (Izglītības, zinātnes un pētniecības federālā ministrija)
	Kompetentā iestāde vidusskolas skolotāja profesijai (Vīne)	<i>Bildungsdirektion für Wien</i> (Vīnes pilsētas Izglītības direkcija)
	Kompetentā iestāde vispārējās aprūpes māsas profesijai	<i>Bundesministerium für Soziales, Gesundheit, Pflege und Konsumentenschutz</i> (Sociālo lietu, veselības, aprūpes un patērētāju aizsardzības federālā ministrija)
Citas ieinteresētās personas	<i>SOLVIT</i>	<i>Bundesministerium für Arbeit und Wirtschaft</i> (Darba un tautsaimniecības federālā ministrija)
	Atbalsta centrs	<i>Bundesministerium für Arbeit und Wirtschaft</i> (Darba un tautsaimniecības federālā ministrija)
	Nacionālie akadēmiskās atzišanas informācijas centri Eiropas Savienībā	<i>Bundesministerium für Arbeit und Wirtschaft</i> (Darba un tautsaimniecības federālā ministrija)
	Vienotais kontaktpunkts, Vīne	<i>Amt der Wiener Landesregierung</i> (Vīnes reģiona valdība)
	Būvinženiera profesijai	<i>Kammer der Architekten und Ingenieurkonsulenten für Wien, Niederösterreich und Burgenland</i> (Vīnes, Lejasaustrijas un Burgenlandes Būvinženieru kamera)
	(Austrijas) Valsts nodarbinātības dienests	<i>Arbeitsmarktservice Wien – Landesgeschäftsstelle</i>
	Trešo valstu valstspiederīgajiem	<i>Österreichischer Integrationsfonds</i> (Austrijas Integrācijas fonds)

Ieinteresētā persona	Loma / atbildības joma	Organizācijas nosaukums
	Trešās valsts valstspiederīgie	<i>Bundeskanzleramt (Austrijas Federālā kanceleja)</i>
	Konsultācijas un palīdzība atzišanas procesā	<i>Anlaufstelle Wien (AST Wien) – Perspektive, Beratungszentrum für Migranten und Migrantinnen</i>
Beļģija		
Kompetentās iestādes atsevišķām profesijām	Kompetentā iestāde namdara profesijai – Valonijas reģionā	<i>Service public de Wallonie, Département du Développement économique</i>
	Kompetentā iestāde namdara profesijai – Briseles, galvaspilsētas reģionā	<i>Service public régional de Bruxelles</i>
	Kompetentā iestāde vidusskolas skolotāja profesijai – franču kopienai	<i>Fédération Wallonie-Bruxelles, Administration générale de l'Enseignement – Direction générale de l'Enseignement supérieur, de l'Enseignement tout au long de la vie et de la Recherche scientifique un Direction générale des personnels de l'enseignement</i>
	Kompetentā iestāde vidusskolas skolotāja profesijai – flāmu kopienai	<i>Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI)</i>
	Kompetentā iestāde vispārējās aprūpes māsas profesijai (federālajā līmenī)	<i>Service Public Fédéral Santé Publique / Federale Overheidsdienst Volksgezondheid / Föderale Öffentliche Dienst Volksgesundheit</i>
	Kompetentā iestāde vispārējās aprūpes māsas profesijai – flāmu kopienai	<i>Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid</i>
	Kompetentā iestāde vispārējās aprūpes māsas profesijai – franču kopienai	<i>Fédération Wallonie-Bruxelles, Administration générale de l'Enseignement – Direction générale de l'Enseignement supérieur, de l'Enseignement tout au long de la vie et de la Recherche scientifique – Direction de l'agrément des prestataires de soins de santé</i>
	Kompetentā iestāde vispārējās aprūpes māsas profesijai – vāciski runājošo kopienai	<i>Ministerium der Deutschsprachigen Gemeinschaft, Fachbereich Gesundheit und Senioren</i>
Citas ieinteresētās personas	Valsts <i>IMI</i> koordinators	<i>Service Public Fédéral Économie, PME, Classes moyennes et Énergie / Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie / Föderale Öffentliche Dienst Wirtschaft, KMB, Mittelstand und Energie</i>

leinteresētā persona	Loma / atbildības joma	Organizācijas nosaukums
	Atbalsta centrs	<i>Service Public Fédéral Économie, PME, Classes moyennes et Énergie / Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie / Föderale Öffentliche Dienst Wirtschaft, KMB, Mittelstand und Energie</i>
	Vienotais kontaktpunkts	<i>Service Public Fédéral Économie, PME, Classes moyennes et Énergie / Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie / Föderale Öffentliche Dienst Wirtschaft, KMB, Mittelstand und Energie</i> <i>Service Public Fédéral Stratégie & Appui / Federale Overheidsdienst Beleid & Ondersteuning / Föderale Öffentliche Dienst Politik und Unterstützung</i>
	Būvzinieņa profesijai (ES līmenī, tikšanās apmeklējuma laikā Beļģijā)	<i>ENGINEERS EUROPE</i>
	Vidusskolas skolotāja profesijai (ES līmenī, tikšanās apmeklējuma laikā Beļģijā)	Eiropas Izglītības darbinieku arodbiedrību komiteja (<i>ETUCE</i>)
	Vispārējās aprūpes māsu profesijai (ES līmenī, tikšanās apmeklējuma laikā Beļģijā)	Eiropas Māsu asociāciju federācija (<i>European Federation of Nurses Associations</i>)
	Vispārējās aprūpes māsu profesijai	<i>L'Union Générale des Infirmiers de Belgique</i>
	Vispārējās aprūpes māsu profesijai	<i>Fédération Nationale des Infirmiers de Belgique</i>
	Sabiedrisko pakalpojumu politika un atbalsts	<i>Service Public Fédéral Stratégie & Appui / Federale Overheidsdienst Beleid & Ondersteuning / Föderale Öffentliche Dienst Politik und Unterstützung</i>
Čehija		
Kompetentās iestādes atsevišķām profesijām	Kompetentā iestāde būvzinieņa profesijai	<i>Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (Czech Chamber of Authorized Engineers and Technicians Active in Construction)</i>
	Kompetentā iestāde namdara profesijai	<i>Ministerstvo průmyslu a obchodu, odbor živností a spotřebitelské legislativy (Rūpniecības un tirdzniecības ministrija, Tirdzniecības licencēšanas un patērētāju tiesību aizsardzības departaments)</i>

leinteresētā persona	Loma / atbildības joma	Organizācijas nosaukums
	Kompetentā iestāde vidusskolas skolotāja profesijai	<i>Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy</i> (Izglītības, jaunatnes un sporta ministrija)
	Kompetentā iestāde vispārējās aprūpes māsas profesijai	<i>Ministerstvo zdravotnictví, odbor ošetrovatelství a nelékařských povolání</i> (Veselības ministrija, Māsu profesiju un citu veselības aprūpes profesiju departaments)
Citas ieinteresētās personas	<i>SOLVIT</i>	<i>Ministerstvo průmyslu a obchodu, odbor evropských záležitostí a vnitřního trhu</i> (Rūpniecības un tirdzniecības ministrija, Eiropas lietu un iekšējā tirgus departaments)
	Atbalsta centrs	<i>Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy</i> (Izglītības, jaunatnes un sporta ministrija)
	Valsts <i>IMI</i> koordinators	<i>Ministerstvo průmyslu a obchodu, odbor evropských záležitostí a vnitřního trhu</i> (Rūpniecības un tirdzniecības ministrija, Eiropas lietu un iekšējā tirgus departaments)
	Vienotais kontaktpunkts	<i>Ministerstvo průmyslu a obchodu</i> (Rūpniecības un tirdzniecības ministrija)
	Kompetentā iestāde namdara profesijai	<i>Hospodářská komora České republiky</i> (Čehijas Republikas Komerpcalāta)
	Vispārējās aprūpes māsas profesijai	<i>Česká asociace sester</i> (Čehijas Māzu asociācija)
Luksemburga		
Kompetentās iestādes atsevišķām profesijām	Kompetentā iestāde būvinženiera profesijai	<i>Ministère de l'Enseignement supérieur et de la Recherche</i> (Augstākās izglītības un pētniecības ministrija)
	Kompetentā iestāde namdara profesijai	<i>Ministère de l'Économie – Direction Générale PME et Entrepreneuriat</i> (Ekonomikas ministrija, MVU un uzņēmējdarbības ģenerāldirektorāts)
	Kompetentā iestāde namdara profesijai	<i>Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse</i> (Izglītības, bērnu un jaunatnes ministrija)
	Kompetentā iestāde vispārējās aprūpes māsas profesijai	<i>Ministère de la Santé</i> (Veselības ministrija)

Ieinteresētā persona	Loma / atbildības joma	Organizācijas nosaukums
Citas ieinteresētās personas	<i>SOLVIT</i>	<i>Ministère de l'Économie</i> (Ekonomikas ministrija)
	Atbalsta centrs	<i>Ministère de l'Enseignement supérieur et de la Recherche</i> (Augstākās izglītības un pētniecības ministrija)
	Valsts <i>IMI</i> koordinators	<i>Ministère de la Fonction publique</i> (Civildienesta ministrija)
	Ombuds	
Eiropas Komisija un citas struktūras		
Eiropas Komisija, GROW ĢD Eiropas Komisija, EMPL ĢD. <i>Eurostat</i> , Komisijas Statistikas ģenerāldirektorāts Eiropas Darba iestāde Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts Eiropas Ombuds		

Avots: ERP.

II pielikums. Atsaucības līmenis pa dalībvalstīm

	Atsaucības līmenis		Uzaicinājumi		Atbildes
Zviedrija	100 %		16		16
Portugāle	85 %		48		41
Luksemburga	80 %		5		4
Horvātija	79 %		39		31
Somija	64 %		14		9
Ungārija	62 %		26		16
Latvija	59 %		29		17
Īrija	56 %		34		19
Malta	53 %		32		17
Lietuva	52 %		25		13
Slovākija	52 %		31		16
Beļģija	49 %		85		42
Austrija	49 %		79		39
Rumānija	48 %		334		159
Čehija	41 %		29		12
Spānija	38 %		169		64
Kipra	36 %		42		15
Slovēnija	35 %		26		9
Nīderlande	34 %		56		19
Igaunija	33 %		6		2
Bulgārija	32 %		22		7
Francija	31 %		208		64
ES 27 dalībvalstis	26 %		3145		832
Polija	26 %		172		44
Itālija	21 %		154		33
Dānija	13 %		24		3
Grieķija	10 %		128		13
Vācija	8 %				108
					1312

Avots: ERP, pamatojoties uz aptauju.

III pielikums. PKA galvenie dalībnieki

	Galvenie dalībnieki	Atbildības sadalījums
ES līmenis	Eiropas Komisija	Nodrošina ES tiesību aktu vienādu piemērošanu. Īpaši pienākumi saskaņā ar Direktīvu 2005/36/EK.
	Eiropas Darba iestāde (EDI)	Palīdz nodrošināt ES noteikumu par darbaspēka mobilitāti izpildi.
	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK)	To veido darba devēju un darba ņēmēju organizācijas. Ar to apspriežas saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru.
	Eiropas Ombuds	Palīdz ES pilsoņiem, kuriem rodas problēmas ar ES administrāciju. Izmeklē sūdzības par administratīvām kļūmēm.
	Eiropas Savienības Tiesa (EST)	Lemj par Komisijas ierosinātajām pārkāpumu lietām.
ES / dalībvalsts	Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanas darba grupa (SMET)	Komisijas un dalībvalstu augsta līmeņa forums, kas identificē šķēršļus vienotajam tirgum un īsteno risinājumus.
	Koordinatoru grupa	Koordinē kompetento iestāžu darbības un veicina ES tiesību aktu vienotu piemērošanu PKA jomā.
Dalībvalstu līmenis	Valstu ministrijas (valstu koordinatori)	Transponē un īsteno attiecīgās PKA direktīvas.
	kompetentās iestādes	Pieņem lēmumus, ar kuriem piešķir vai atsaka piekļuvi reglamentētajām profesijām.
	Vienotie kontaktpunkti (VKP)	E-pārvaldes portāli, kas ļauj pabeigt elektroniskās administratīvās procedūras.
	Valstu atbalsta centri	Sniedz informāciju par atzišanas procedūru un katrā dalībvalstī spēkā esošajiem noteikumiem.
	Valstu SOLVIT centri	Meklē risinājumus problēmām, kuras radušās vienotā tirgus tiesību aktu nepareizas piemērošanas rezultātā.
	Valstu ombudi	Palīdz pilsoņiem, kuriem rodas problēmas ar valsts administrāciju. Izmeklē sūdzības par administratīvām kļūmēm.

Avots: ERP.

IV pielikums. Dažādi kompetento iestāžu lēmumu veidi

Iznākums	Sistēma	Lēmumu / deklarāciju veidi saskaņā ar Direktīvu 2005/36/EK	Termiņš
Pozitīvs	Uzņēmējdarbības sākšana	Automātiski pozitīvs lēmums attiecībā uz nozaru profesijām (V pielikums) Automātiskajā sistēmā pozitīvs lēmums, kura pamatā ir profesionālās pieredzes atzīšana (IV pielikums)	Trīs mēneši
		Pozitīvs bez kompensācijas pasākumu noteikšanas (vispārēja sistēma) Pozitīvs – pēc zināšanu pārbaudes (vispārējā sistēma) Pozitīvs – pēc adaptācijas perioda (vispārējā sistēma) Pamatojoties uz direktīvas 4.f pantu, piešķirta daļēja piekļuve	Četri mēneši
	Pakalpojumu sniegšana uz laiku	Kvalifikācijas nepārbauda – automātiski pozitīvs (7. panta 4. punkta a) apakšpunkts) Kvalifikāciju pārbaude reglamentētajās profesijās, kas ietekmē sabiedrības veselību vai drošību – automātiski pozitīvs (7. panta 4. punkta b) apakšpunkts) Kvalifikāciju pārbaude reglamentētajās profesijās, kas ietekmē sabiedrības veselību vai drošību – pozitīvs pēc kompensācijas pasākuma (7. panta 4. punkta b) apakšpunkts) Atbildes nesniegšana noteiktajā termiņā – netieši pozitīvs lēmums (7. panta 4. punkta priekšpēdējā daļa)	Viens mēnesis, ja ietekme uz sabiedrības veselību un drošību (plus viens mēnesis, ja rodas grūtības)
Negatīvs	Uzņēmējdarbības sākšana	Automātiski negatīvs lēmums attiecībā uz nozaru profesijām (V pielikums) Automātiskajā sistēmā negatīvs lēmums, kura pamatā ir profesionālās pieredzes atzīšana (IV pielikums)	Trīs mēneši
		Automātiski negatīvs, vispārējā sistēma Negatīvs – pēc zināšanu pārbaudes (vispārējā sistēma) Negatīvs – pēc adaptācijas perioda (vispārējā sistēma) Daļēju piekļuvi nepiešķir (tostarp – ja noraidījumu pamato sevišķi svarīgas vispārējas intereses – 4.f panta 2. punkts)	Četri mēneši
	Pakalpojumu sniegšana uz laiku	Kvalifikāciju pārbaude reglamentētajās profesijās, kas ietekmē sabiedrības veselību vai drošību – automātiski negatīvs (7. panta 4. punkta b) apakšpunkts) Kvalifikāciju pārbaude reglamentētajās profesijās, kas ietekmē sabiedrības veselību vai drošību – negatīvs pēc kompensācijas pasākuma (7. panta 4. punkta b) apakšpunkts)	Trīs mēneši (viens mēnesis lēmumam plus viens mēnesis, ja ir grūtības, plus viens mēnesis kompensācijas pasākumam)
Neitrāls (iepriekšēja deklarācija)	Pakalpojumu sniegšana uz laiku	Uzņēmējvalsts saņemtās deklarācijas par reglamentētajām profesijām, kas <u>ne</u> ietekmē sabiedrības veselību vai drošību	Iepriekš sniegta rakstiska deklarācija

Iznākums	Sistēma	Lēmumu / deklarāciju veidi saskaņā ar Direktīvu 2005/36/EK	Termiņš
Neitrāls (citos gadījumos)	Uzņēmējdarbības sākšana /pakalpojumu sniegšana uz laiku	Tiek izskatīti (visi gadījumi, kad kompetentās iestādes kāda iemesla dēļ nav pieņēmušas galīgo lēmumu) Adaptācijas periods nav beidzies Pārsūdzība saskaņā ar 51. panta 3. punktu	Pēc iespējas drīzāk

Piezīme. Termiņi lēmumu pieņemšanai tikai par uzņēmējdarbības sākšanu: viens mēnesis, kura laikā iestādēm jāapstiprina pieteikuma saņemšana un jāinformē pieteikuma iesniedzējs par trūkstošajiem dokumentiem. Tas atšķiras no atzīšanas lēmuma termiņa pēc pilnīgas dokumentācijas saņemšanas.

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas sniegto informāciju.

V pielikums. Problēmas, ko Komisija konstatēja dalībvalstīs

	Izvirzītie jautājumi	Profesija	PKA direktīvas pants	Neatrisināti jautājumi dalībvalstīs (2020. g. marts)	Neatrisināti jautājumi dalībvalstīs (2024. g. febr.)
Nozaru profesijas	Pietiekama apmācības ilguma nodrošināšana gados un vajadzības gadījumā mācību stundu nodrošināšana (un Eiropas kredītpunktu pārneses un uzkrāšanas sistēma (ECTS) tikai pēc izvēles)	Ārsts, specializēts ārsts	24, 25, 28	0	1
		Vispārējās aprūpes māsa	31	3	2
		Zobārsts, specializēts zobārsts	34, 35	0	1
		Veterinārārsts	38	0	0
		Vecmāte	40, 41	1	1
		Farmaceīts	44	0	0
		Arhitekts	46	0	0
	Jauns kompetenču saraksts	Vispārējās aprūpes māsa	31. panta 7. punkts	1	0
	Zināšanu un prasmju atjaunināšana	Ārsts	24. panta 3. punkts	0	0
		Vispārējās aprūpes māsa	31. panta 6. punkts	0	0
		Veterinārārsts	38. panta 3. punkts	0	0
		Vecmāte	40. panta 3. punkts	0	0
		Farmaceīts	44. panta 3. punkts	0	0
		Arhitekts	46. panta 2. punkts	0	0
	Nodrošināt pienācīgu attiecību starp mācību teorētisko un klīnisko daļu un/vai koordinēt teorētisko un klīnisko apmācību	Ārsts, specializēts ārsts		0	0
		Vispārējās aprūpes māsa	31	0	0
		Vecmāte		1	0
	Piekļuves nodrošināšana obligātajam profesionālo darbību sarakstam	Ģimenes ārsts (lai darbotos profesijā)	29	1	0
		Zobārsts	36	0	0
		Vecmāte	42	1	1
		Farmaceīts	45	1	1
		Arhitekts	48	0	0

	Izvirzītie jautājumi	Profesija	PKA direktīvas pants	Neatrisināti jautājumi dalībvalstīs (2020. g. marts)	Neatrisināti jautājumi dalībvalstīs (2024. g. febr.)
	Stażēšanās/praktiskās vai klīniskās apmācības minimālo nosacījumu nodrošināšana	Ārsts, specializēts ārsts	28. panta 3. punkts un 25. panta 3. punkts		0
		Vispārējās aprūpes māsa	31. panta 5. punkts		0
		Arhitekts	46. panta 4. punkts	0	0
	Vispārējās iegūtās tiesības un citas iegūtās tiesības, kas minētas 23. pantā	Ārsts, specializēts ārsts	23	0	0
		Vispārējās aprūpes māsa	23	0	0
		Zobārsts, specializēts zobārsts	23	0	0
		Veterinārārsts	23	0	0
		Vecmāte	23	0	0
		Farmaceīts	23	0	0
		Arhitekts	23	0	0
	Konkrētai profesijai raksturīgas iegūtās tiesības	Ārsts, specializēts ārsts	27, 30	1	0
		Vispārējās aprūpes māsa	33. un 33.a pants	1	0
		Zobārsts, specializēts zobārsts	37	0	1
		Vecmāte	43. un 43.a pants	1	0
		Arhitekts	49	0	0
	Citi jautājumi (minimālie apmācības priekšmeti, kas uzskaitīti V pielikumā)	Ārsts, specializēts ārsts	V pielikums	0	0
		Vispārējās aprūpes māsa	V pielikums	0	0
		Zobārsts, specializēts zobārsts	V pielikums	0	0
		Veterinārārsts	V pielikums	1	0
		Vecmāte	V pielikums	0	0
		Farmaceīts	V pielikums	0	0
	Citi jautājumi (piekļuves nosacījumi specializētiem zobārstiem, jaunu aptieku atvēršana, īpašas atkāpes arhitektiem, atlīdzība medicīnas apmācības speciālistiem, veselības apdrošināšanas fondu apstiprinājums)	Zobārsts, specializēts zobārsts, ārsts, specializēts ārsts, farmaceīts, arhitekts	35. panta 1. punkts, 21. panta 4. punkts, 25. panta 3. punkts, 47. un 55. pants	0	0

	Izvirzītie jautājumi	Profesija	PKA direktīvas pants	Neatrisināti jautājumi dalībvalstīs (2020. g. marts)	Neatrisināti jautājumi dalībvalstīs (2024. g. febr.)
Atzišanas vispārējā sistēma	<i>Izmaiņas kvalifikācijas līmeņos</i>		11, 13	1	2
	<i>Profesionāļu mobilitāte no nereglamentējošām uz reglamentējošām dalībvalstīm (viena gada profesionālā pieredze)</i>		13	2	3
	<i>Pārskatītie noteikumi par kompensācijas pasākumu noteikšanu</i>		14	2	3
	<i>Citi jautājumi (piemēram, vispārējās atzišanas sistēmas nepiemērošana nozaru profesijām; ja nav izpildīti automatiskās atzišanas nosacījumi)</i>		10	1	1
			12		
Pagaidu pakalpojumu sniegšana	<i>Prasība sniegt pierādījumu par divu gadu profesionālo pieredzi (kad var pieprasīt tikai vienu gadu), ja izcelsmes dalībvalstī profesija nav reglamentēta; vai prasība iegūt profesionālo pieredzi vienā dalībvalstī; vai nav izņēmuma attiecībā uz reglamentētu izglītību un apmācību</i>		5. panta 1. punkta b) apakšpunkts	1	3
			7. panta 2. punkta d) apakšpunkts		
	<i>Nepamatoti jautājumi par sniedzamajiem pakalpojumiem vai tādu dokumentu pieprasījumi, kas pārsniedz 7. panta 2. punktā minēto sarakstu</i>		7. panta 1. un 2. punkts	6	4
	<i>Iepriekšēju deklarāciju derīgums visā uzņēmējdalībvalsts teritorijā</i>		7. panta 2. punkta a) apakšpunkts	0	1
	<i>Pieteikuma iesniedzējam nav nodrošināta iespēja sniegt pakalpojumus viena mēneša laikā pēc tam, kad kompetentās iestādes ir nolēmušas veikt iepriekšēju zināšanu pārbaudi (7. panta 4. punkts)</i>		7. panta 4. punkta trešā daļa	1	0
<i>Sistemātiska kvalifikāciju iepriekšēju pārbaūžu piemērošana saskaņā ar 7. panta 4. punktu; iepriekšēju pārbaūžu piemērošana profesijām, kas nevarētu ietekmēt pakalpojumu saņēmēja veselību un drošību, vai profesijām, uz kurām attiecas automatiskā atzišana; nav izpildīta prasība nodrošināt, ka pārbaudes nepārsniedz to, kas ir nepieciešams</i>		7. panta 4. punkts	3	2	

	Izvirzītie jautājumi	Profesija	PKA direktīvas pants	Neatrisināti jautājumi dalībvalstīs (2020. g. marts)	Neatrisināti jautājumi dalībvalstīs (2024. g. febr.)
	<i>Uzspiež pakalpojumu sniedzējiem profesionālos noteikumus, kas nav tieši saistīti ar profesionālo kvalifikāciju</i>		<i>5. panta 3. punkts</i>	4	4
	<i>Pakalpojumu sniedzēju automatiska/pro forma reģistrācija bez garantijām, ka tas nekavēs vai nesarežģīs pakalpojumu sniegšanu vai neradīs papildu izmaksas pakalpojumu sniedzējiem; ārvalstu pakalpojumu sniedzēju atbrīvošana no prasībām attiecībā uz reģistrāciju valsts sociālā nodrošinājuma iestādē</i>		6	4	3
	<i>Citi jautājumi (piemēram, administratīvā sadarbība, īslaicīgas vai gadījuma rakstura pakalpojumu sniegšanas princips, visi II sadaļas noteikumi, kas nav transponēti attiecībā uz konkrētu(-ām) profesiju(-ām), pienākumi informēt pakalpojumu saņēmējus, profesionālā nosaukuma izmantošana)</i>		<i>II sadaļa, 5. panta 1. punkts, 7. panta 3. punkts, 8. un 9. pants</i>	4	4
Pārredzamība	<i>Nav uzskaitītas esošās reglamentētās profesijas, norādītas darbības, uz kurām attiecas katra profesija, reglamentētas izglītības un apmācības saraksts un apmācība ar īpašu struktūru</i>		<i>59. panta 1. punkts</i>	1	4
	<i>Nav uzskaitītas profesijas, attiecībā uz kurām kvalifikācijas pārbaude tiek uzskatīta par nepieciešamu pirms pirmās pakalpojumu sniegšanas saskaņā ar 7. panta 4. punktu, tostarp pienācīgs pamatojums</i>		<i>59. panta 2. punkts</i>	1	1
	<i>Spēkā esošo prasību samērīguma novērtējuma trūkums (pirms 2016. gada janvāra)</i>		<i>59. panta 3. punkts un 5. punkts</i>	2	2
	<i>Valsts rīcības plānu nesniegšana</i>		<i>59. panta 5. punkts</i>	3	1
	<i>Jaunu vai grozītu prasību samērīguma novērtējuma trūkums (ieviests pēc 2016. gada janvāra)</i>		<i>59. panta 3. punkts un 59. panta 5. punkta otrais teikums</i>	2	2

	Izvirzītie jautājumi	Profesija	PKA direktīvas pants	Neatrisināti jautājumi dalībvalstīs (2020. g. marts)	Neatrisināti jautājumi dalībvalstīs (2024. g. febr.)
	<i>Divgadu ziņojumu neiesniegšana par atceltajām prasībām vai tām prasībām, kas padarītas mazāk stingras</i>		<i>59. panta 6. punkts</i>	1	1
	<i>Divgadu ziņojumu, tostarp statistikas, neiesniegšana un galvenās problēmas, kas izriet no direktīvas piemērošanas</i>		<i>60. panta 1. punkts</i>	0	2
Daļēja pieeja	<i>Dažu profesiju izslēgšana no daļējas piekļuves principa (nozares profesiju izslēgšana pati par sevi, nepamatota citu profesiju izslēgšana, nav novērtējuma katra atsevišķā gadījumā)</i>		<i>4.f pants</i>	3	3
	<i>Citi jautājumi</i>			0	0
Valodas pārbaudes	<i>Var pieprasīt tikai vienas uzņēmējas dalībvalsts oficiālās valodas zināšanas</i>		<i>53. panta 2. punkts</i>	1	1
	<i>Sistemātiskas valodas pārbaudes var piemērot tikai tiem profesionāļiem, kuru darbs ietekmē pacientu drošību</i>		<i>53. panta 3. punkts</i>	1	2
	<i>Valodas pārbaudes nevajadzētu ierobežot tikai ar obligātiem valodas testiem</i>		<i>53. panta 4. punkts</i>	5	2
	<i>Citi jautājumi</i>		<i>53. panta 4. punkts</i>	0	1
Prakse	<i>Profesionālās prakses atzīšana</i>		<i>55.a pants</i>	2	3
Eiropas profesionālā karte (EPK)	<i>Termini, tostarp termiņu pagarināšana</i>		<i>4.c panta 1. punkts, 4.d pants</i>	0	0
	<i>Atzīšana klusējot, ja nav pieņemts lēmums vai nav organizēta pārbaude</i>		<i>4.d panta 5. punkts</i>	0	0
	<i>EPK nav pilnībā transponēta attiecībā uz dažām profesijām vai attiecīgās dalībvalsts daļām</i>		<i>4.d pants</i>	0	0
	<i>Izcelsmes dalībvalsts loma ir nepareizi definēta</i>		<i>4.b panta 3. punkts, Īstenošanas regula (ES) 2015/983</i>	0	1
	<i>Kompetento iestāžu neizraudzīšanās</i>		<i>4.a panta 6. punkts</i>	1	0

	Izvirzītie jautājumi	Profesija	PKA direktīvas pants	Neatrisināti jautājumi dalībvalstīs (2020. g. marts)	Neatrisināti jautājumi dalībvalstīs (2024. g. febr.)
	<i>Citi jautājumi (piemēram, pārsūdzības iespējas, dokumentu prasības, EPK atsaukšana, neskaidrs formulējums)</i>			0	1
Brīdināšanas mehānisms	<i>Brīdinājumu nosūtīšanas termiņi</i>		<i>56.a panta 2. punkts, 56.a panta 3. punkts</i>	0	0
	<i>Brīdinājums nav īstenots attiecībā uz dažām profesijām vai attiecīgās dalībvalsts daļās</i>		<i>56.a panta 1., 2. un 3. punkts</i>	0	2
	<i>Brīdinājumi nav nosūtīti vai arī nosūtīti tikai daži brīdinājumi</i>		<i>56.a pants</i>	0	0
	<i>Brīdinājums vispār nav ieviests</i>		<i>56.a pants</i>	1	0
	<i>Citi jautājumi (piemēram, datu aizsardzība, datu dzēšana, pienākums informēt attiecīgo profesionāli, piekļuve tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, aptverto lēmumu veidi)</i>		<i>56.a panta 1. punkts, 56.a panta 5.–7. punkts</i>	0	1
Piekļuve tiešsaistes informācijai, procedūrām un birokrātijas mazināšana	<i>Nelikumīga prakse saistībā ar dokumentu pieprasījumiem (dokumenti, kas pārsniedz direktīvā atļauto, nepamatoti tulkojumi, apliecinātas kopijas u. c.)</i>		<i>7. panta 2. punkts, 50. pants, VII pielikums un LESD 49. un 56. pants</i>	4	7
	<i>Atbalsta centri</i>		<i>57.b pants</i>	0	0
	<i>Informācijas pieejamība, izmantojot vienotos kontaktpunktus</i>		<i>57</i>	28	0
	<i>Tiešsaistes procedūru pieejamība (un iespēja tās izpildīt tiešsaistē)</i>		<i>57.a pants</i>	28	0

	Izvirzītie jautājumi	Profesija	PKA direktīvas pants	Neatrisināti jautājumi dalībvalstīs (2020. g. marts)	Neatrisināti jautājumi dalībvalstīs (2024. g. febr.)
Citi jautājumi	<i>Definīcijas (piemēram, zināšanu pārbaude, reglamentēta profesija)</i>		3	2	1
	<i>Pārskatītās direktīvas piemērošanas joma, trešo valstu kvalifikāciju pirmā atzišana, saistība ar citiem ES instrumentiem</i>		2	1	1
	<i>Automātiskās atzišanas princips profesijām ar saskaņotām apmācības prasībām vai amatniecības, tirdzniecības un rūpniecības profesijām</i>		21	0	1
			<i>15.–17. pants</i>		
	<i>Apstiprinājums par dokumentu saņemšanu viena mēneša laikā un informācija par trūkstošajiem dokumentiem</i>		51	1	1
			PROBLĒMJAUTĀJUMU KOPSKAITS dalībvalstīs	130	75

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas informāciju 2024. gada februārī.

Saīsinājumi

Cedefop: Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs

EDI: Eiropas Darba iestāde

EESK: Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja

EIGE: Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts

EPK: Eiropas profesionālā karte

GROW ĢD: Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāts

IMI: Iekšējā tirgus informācijas sistēma

LESD: Līgums par Eiropas Savienības darbību

PKA: profesionālo kvalifikāciju atzīšana

RPD: Reglamentēto profesiju datubāze

VDV: vienota digitālā vārteja

Komisijas atbildes

<https://www.eca.europa.eu/lv/publications/sr-2024-10>

Laika grafiks

<https://www.eca.europa.eu/lv/publications/sr-2024-10>

Revīzijas darba grupa

ERP īpašajos ziņojumos tiek atspoguļoti rezultāti, kas iegūti, revidējot ES politikas jomas un programmas vai ar pārvaldību saistītus jautājumus konkrētās budžeta jomās. ERP atlasa un izstrādā šos revīzijas uzdevumus tā, lai tiem būtu pēc iespējas lielāka ietekme, proti, tiek ņemts vērā risks, kādam pakļauta lietderība vai atbilstība, attiecīgo ienākumu vai izdevumu apjoms, paredzami notikumi, kā arī politiskās un sabiedrības intereses.

Šo lietderības revīziju veica ERP locekles *Annemie Turtelboom* vadītā II apakšpalāta, kas revidē izdevumu jomas, kuras saistītas ar ieguldījumiem kohēzijā, izaugsmē un iekļautībā. Revīziju vadīja ERP loceklis *Stef Blok*, un viņam palīdzēja locekļa biroja vadītājs *Johan Adriaan Lok*, locekļa biroja atašejs un darbuzdevuma vadītāja *Laurence Szwajkajzer*, atbildīgā vadītāja *Maria Eulàlia Reverté i Casas* un revidenti *Zuzana Pikulova*, *Rene Reiterer*, *Jussi Bright*, *Lena Rangus*, *Borja Martin Simon* un *Petra Verhasselt*. Lingvistisko atbalstu sniedza *Jennifer Schofield*; grafiskā dizaina atbalstu nodrošināja *Giuliana Lucchese*, un aptaujas atbalstu nodrošināja *Britta Middelberg*.

No kreisās: *Borja Martin Simon*, *Jennifer Schofield*, *Lena Rangus*, *Stef Blok*, *Rene Reiterer*, *Britta Middelberg*, *Zuzana Pikulova*, *Laurence Szwajkajzer*, *Giuliana Lucchese*, *Jussi Bright*, *Maria Eulàlia Reverté i Casas* un *Johan Adriaan Lok*.

AUTORTIESĪBAS

© Eiropas Savienība, 2024

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) atkalizmantošanas politiku nosaka ar [ERP Lēmumu Nr. 6-2019](#) par atvērto datu politiku un dokumentu atkalizmantošanu.

Ja vien nav norādīts citādi (piemēram, individuālās autortiesību norādēs), ERP saturs, kurš pieder ES, ir licencēts saskaņā ar šādu starptautisku licenci: [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#). Tādējādi atkalizmantošana parasti ir atļauta, ja tiek sniegtas pienācīgas atsauces un norādītas visas izmaiņas. ERP satura atkalizmantošana nedrīkst sagrozīt tā sākotnējo nozīmi vai jēgu. ERP nav atbildīga par atkalizmantošanas sekām.

Jāsaņem papildu atļauja, ja konkrētā saturā attēlotas identificējamas privātpersonas, piemēram, ERP darbinieku fotoattēlos, vai ja tas ietver trešās personas darbu.

Ja šāda atļauja ir saņemta, tā atceļ un aizstāj iepriekš minēto vispārējo atļauju un skaidri norāda uz visiem izmantošanas ierobežojumiem.

Lai izmantotu vai reproducētu saturu, kas nepieder ES, var būt nepieciešams prasīt atļauju tieši autortiesību īpašniekiem.

Programmatūra vai dokumenti, uz kuriem attiecas rūpnieciskā īpašuma tiesības, proti, patenti, preču zīmes, reģistrēti dizainparaugi, logotipi un nosaukumi, nav iekļauti ERP atkalizmantošanas politikā.

Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tīmekļa vietnēs, kas izvietotas domēnā europa.eu, ir atrodamas saites uz trešo personu tīmekļa vietnēm. Tā kā ERP šīs vietnes nekontrolē, iesakām rūpīgi iepazīties ar to privātuma un autortiesību politiku.

ERP logotipa izmantošana

ERP logotipu nedrīkst izmantot bez ERP iepriekšējas piekrišanas.

HTML	ISBN 978-92-849-2357-1	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/092668	QJ-AB-24-009-LV-Q
PDF	ISBN 978-92-849-2207-9	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/651720	QJ-AB-24-009-LV-N

Lai gan dalībvalstis var paredzēt noteikumus par piekļuvi profesijām, LESD garantē darbaspēka un pakalpojumu brīvu apriti un brīvību veikt uzņēmējdarbību ES vienotajā tirgū. Eiropas Parlaments un Padome 2005. gadā pieņēma direktīvu par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu. Direktīvas mērķis bija novērst to, ka dalībvalstis izvirza pārmērīgus nosacījumus pilsoņiem, kuri vēlas izmantot šīs tiesības. Mēs pārbaudījām, cik efektīvi Komisija nodrošināja direktīvas vienādu piemērošanu. Mēs secinām, ka profesionālo kvalifikāciju atzīšana Eiropas Savienībā ir būtisks, bet maz un nekonsekventi izmantots mehānisms, ar ko īstenot tiesības strādāt kādā profesijā citā dalībvalstī. Direktīvas piemērošanā joprojām ir trūkumi, un pilsoņiem sniegtā informācija ne vienmēr ir uzticama.

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) īpašais ziņojums saskaņā ar LESD 287. panta 4. punkta otro daļu.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/contact

Timekļa vietne: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors